

جوکین کشک

اسماعیل امیری

- کتابِ نام : جوکین کشک
 نیسوک : اسماعیل امیری
 اولی چاپ : مئی ۲۰۲۳
 دانگ : ۵۰۰
 سرتاک : شاہینہ رشید
 سرتاکِ بُندروشم : آکاش براہوئی
 بہا : ۳۰۰ روپیہ
 شنگ کنوک : تپتان چاپ و شنگ

رد و بند

- 6   ۱- مئے مکہ و ماس انت وطن
- 10   ۲- یک دگہ پندلے
- 14   ۳- ایسپے گنّب
- 15   4- ZBC ۽ موتک
- 17   ۵- دروهگ
- 20   ۶- اکتو
- 24   ۷- چاکری دورے واتری
- 30   ۸- دهلی ۽ تھت
- 33   ۹- جوکیں کشک
- 41   ۱۰- بلوچ گشی ۽ لائینس
- 44   ۱۱- دشمنی گوں ناکو سامے
- یا دوستی گوں ازلی دشمنے

- ۱۲ - نمیبیا: پہ آزاتیءِ سد سال جنگ 50
- ۱۳ - گچی نہ پرامئے منء 79
- ۱۴ - مولوی عبداللہ روانبڈ (پیشنی)ء 84
- شاعریءِ راجی پھنات
- ۱۵ - کودکی نیمون 98
- ۱۶ - سنوتاپ 103
- ۱۷ - بلوچستانءِ راجی روچ 106

دو گپ

اے لاگریں کتابء، منی لہتے ہما نبشتانک ہور انت
 کہ لہتے چہ آہاں ۱۹۸۰ء دہیء گڈسرا نبیسگ بیتگ
 انت و دگہ لہتے رندترا۔ لہتے چہ اے نبشتانکاں ماں
 بلوچی ماہتاک و تاکبنداں و دگہ لہتے رندا ماں سوشل
 میڈیاء سنگ بیتگ انت۔

اے کتابء گیشتریں نبشتانک گوں سیاسی جاوراں
 ہمگرنچیں نبشتانک انت۔ اے نبشتانکاں کتابی
 دروشمء سنگ بیگ، بلکیں پہ باندا تیگیں سیاسی تاریخ
 نبیسوک و سیاسی لبزانکء چگاسکاراں بے سیت
 مہیت۔ چیا کہ مرچیگیں سیاست، باندا تیگیں تاریخ انت۔

کوشش ہمے بیتگ کہ نبشتانکانی سیاہگ، آسان و
 واناک بہ بنت؛ بلے پدا ہم باز جاہء، و تساجیں گال و
 گالبد کارمرز بیتگ۔ چشیں گیشتریں گال و گالبدانی،
 انگریزی ہم نبیسگ بیتگ انت تا کہ پہ وانوکاں آسانی
 ببیت۔ نبشتہ رہبندء ہم واناکی و آسان نبیسیء کوشش
 بیتگ۔ باز جاہء، گالانی "وند" ہور نبیسی و باز جاہء
 جدا نبیسی بیتگ انت تا کہ واناکتر بہ بنت۔

مئے مکہ و ماس انت وطن (نصیر)

چُنْت ماہ پیش، واجہ براہندغ بگٹیء ماں سوشل میڈیاؑ
گشتگ ات کہ بلوچ ماں ایرانؑ خوش و وشحال انت و
اوداں بلوچؑ آزاتی لوٹوکیں تحریک نیست. البت
مذہبی گروپے ہست کہ ایرانؑ خلافؑ جنگؑ انت.
آئیؑ گشتگ ات چو کہ آسکیولر انت پمیشا آ مذہبی
گروپانی حمایتؑ نہ کنت. مئے گمان ایش ات کہ مئے
آجوئی لوٹوکیں بلوچ جہدکاراں چُشین توان نیست کہ
یگین و ہدء کہ پاکستانؑ گوں جنگؑ انت و ایرانؑ
خلافؑ ہم وتارا مانگیشین انت.

ما بلوچ یکدگرؑ حالؑ سہیگ و یکدگرؑ پچاہ کاریں؛
ہچ کسی کرد چیر نہ انت. ہنیگیں سوشل میڈیاؑ
برکتؑ، حال دمانؑ دنیاؑ کُنڈ کُنڈؑ شنگ بنت.
و ہدیگیں زمانگ نہ انت کہ ماہ و سالان پد، یکےؑ
کاگد و یا قاصدےؑ حالے بیارتیں.

دنیا سگّ باز دیما شُنگ، بلے افسوز و ارمان انت کہ ما بلوچ انگت ہزار سالی پندے پَشت کپتگیں و وتی زانت و ہوشے ہم چو " چاکری " کینگے کار بندگے این. مئے مستریں تاریخی ہیرو " میر چاکر " ہم پہ لاشاریانی چُکچین کنگے " ہرات " ے بادشاہے گورا شت و سوالیگ بیت. ما گوشیں آگپے یلہ کن ات کہ شش سد سال گوستگ؛ سد سال پیش، و ہدیکہ " پرشیا " ے امپایر نرور ترّاتگ ات و قاجار بادشاہی پرورش و ران ات، انگریزے " رضا میرپنج " کہ یک ناواندھیں افسرے ات، فوجے سروک کنائنت و رندا ملکے بادشاہ. ہمے رضا میرپنج، رضاشاہ جوڑبیت و انگریزے رستگیں کشک کہ بلوچستان ماں مشرقی و مغربیے بھر کنگ بیتگ ات و رضاشاہے فوجے گوں لہتے بلوچانی مدتے، میر دوست محمد خان پرورش دات و بلوچستانے رو ایرشتی بھر گپت ، ایردست و بلوچے ڈیہ لگتال کت. بازیں بلوچے درانڈیہ بیت ، شت ماں کراچی و سندے جاہ منند بیت انت. ہما زمانگے، ماں بلوچستانے رودراتکی بھرے، میر یوسف علی مگسی و میر عبدالعزیز خان کردے سروکیے، انگریزے خلافے بلوچ جہدے انتت. بلے مئے ہمے راجی سروک چہ رضاشاہے زوراکیاں

نزانتکار اتنت. بچار کہ میر عبدالعزیز کردے ،
رضاشاہ ستاء جے گشتگ:

" زندگی را راز جو از شہ رضای پهلوی می کند
افزون عمل نور شہاب زندگی "

مئے تاریخ، چہ مئے وتی سُستی و نزانتکاریاں سرّیچ
انت. بلے افسوز و ارمان انت کہ ما چہ ہما سُستی و
نزانتکاریاں ، گُشنے ہج پیمیں پنتے نہ گیتگ. ہما
کاٹاری ٹپّ کہ انگریزء بلوچ ڈیہء دلبندهء جت و رندا،
ایران و پاکستانء جُہلتر کت، ہئی " گندہ ریش"
بیتگ. پہ اے گندہ ریشء علاجء دراہیں ٹپّ درمان
کنگی انت. اے ٹپّ، گوں پاکستانء " سی پک" و
ایرانء " توسعہ سواحل بلوچستان" (سئے تا سئے و
نیم میلیون غیر بلوچء آرگ و جہ منند کنگ) چو
شومک و کینسرء بیتگ. اے شومک نہ تیاب دپء
مہتل بیت ونہ تیوکا بلوچ ڈیہء یک بھرےء، بلکین
سجھیں بلوچ ڈیہء مان پتائیت و آ وهدی گڑا بے
درمان بیت؛ آ وهدی نہ بگٹی نواب، نہ مری سردار،
نہ " بی ال اف" و نییکہ " جیش العدل" و بلکین بلوچء
نام پشت بہ کپیت ہنچو کہ ہئی بازیں بلوچے مان
پنچاپء و تارا بلوچ گشتت.

هنجو ڪه گل خان نصيرءَ گشتگ، ٽڪين گپ ايش انت
 ڪه بلوچ و بلوچستانءِ دشمن پاڪستان و ايران انت.
 بلوچ وتي سرءَ هوش به ڪنت و اءِ ٽڪين حقيقتءَ
 شريءَ پوهه بببت ڪه ايران مان تاريخءِ دراجيءَ هچبر
 بلوچءِ دوست نببتگ بلڪين چه انوشيروان (ايراني
 آئيءَ عادل گشتت چيا ڪه بلوچ چڪ چين اي ڪتگ
 انت) ءِ بگر تا قاجار و هنيگين سياه پاگين شيعه ملا
 ياني حكومتيءَ، مدام په بلوچءِ چڪ چين ڪنگءَ لانڪ
 بستگ. پيسرا انگت و هدهءِ لوٽ ڪمتر بببتگ انت و
 بلوچستانءِ اهميتءِ اندازه آهان شريءَ نزاننگ هئي
 پارس و پنجابيان بازيں تورمءِ ٽلپنتگ؛ په آهاني جاه
 و لاپءِ ديگءِ بلوچءِ ٽيه گچين اش ڪتگ. آ وتي ڪاره
 ڪنگءَ انت، چه ديمروي، وشحاليءِ نامءِ بگر تا ڪه
 فراري و اشرايءِ نيمونءِ بلوچاني گشت و ڪوش. ما
 بلوچ هم بايد چه اءِ پندلاں شريءِ سرپد به بئين و هر
 پيمءِ ڪه بببت ڪنت بايد په وتي رگينگءِ وس و جهد
 بڪنين. هنجو ڪه گل خان نصيرءَ گشتگ:

ما هائلءِ ملڪءِ ندون جورين بڊان دلمانگين

یک دگہ پندلے

(سال ۲۰۰۷ء نیسیگ بیتگ)

انگریزانی سازتگیں پندل ، "انگریز" و "پرشیا"ء
 کاگدے سرا رستگیں کشک ، مروچی بلوچ سرڈگارے
 سیاہ پاگانی حکومت کنکریٹ دیوالے بندگ و بلوچ
 ڈیہے دلبندهء چک کنان انت۔ نہ زیک بلوچے ، "گولڈ
 اسمیت لائن" من اتگ ات و نہ مروچی بلوچ ، سیاہ
 پاگانی کنکریٹ دیوالے بندگے وش انت۔ زیک بلوچے
 نمایندهء ، انگریز ، پارس و بلوچے سیمسرانی
 گیشینگے دیوانے ، سهرائے گشتگ ات ؛ اے ملک
 بلوچی انت ، بلوچے ڈیہ انت ، انگریز و پارسے کئے
 حق داتگ کہ مئے ملکے بھر و ونڈ بکنت۔ بلے بلوچ
 نزورتر ات ، انگریز و پارس زوراکتر و
 زانتکارترانتت ؛ چالاکتر و روباه ترانتت۔ بلوچ
 سردار و حاکم ناتپاک اش کتگ اتنت۔ بلوچ سرزمینے
 دلبندهء زوراکیں بھر و بانگے کشکے رندگے سوبین
 بیت انت۔

کشک کاگدے سرا رندگ بیتگ ات، بلوچے ذہن نہ
 چشیں بھر کنوکیں کشکے منوک ات و نہ آئیے آ

روچہ پنڈل گوں باندائیگیں چماں دیست کرت کتگ ات
 - پنجگورہ نشتگیں گہارہ کجا زانتگ ات کہ یک
 روچہ ہنچیں ہم کئیت کہ پہ وتی ہمیشتہ نشتگیں
 براتہ گندگہ دگہ درآمدانی اجازتہ محتاج بیت انت
 - ریگہ شوانگہ گمانہ ہچ پیما نیاتگ ات کہ
 ہنچیں روچہ ہم کئیت کہ آئیہ رمگ چہ آئیہ
 میتگہ چارگام آدیم تر پہ چرگہ شت نکنت - بلوچہ
 ہچبر اے فکر کتگ ات کہ "ملا رگام واشی" ء
 شعرانی الہان گوں کنکریٹ دیوالہ ٹکر انت !
 "سدن" ء مجگہ اے ہیال آتگ ات کہ "باہو" ء
 ایر آپگانی چینک چنوکیں کیوت و آئیہ مہرانی کلہ
 بروک ماں سیاہ پاکانی چیر کتگیں سیمی ٹٹہ دامہ
 کپیت و زدگ و یا آہانی تیرانی آماچ بیت !!

زیک ، اے درست چہ بلوچہ و ہم و گمانہ در انتت -
 بلے مروچی من و تو ، زوراک و درآمدیں واکدارانی
 پنڈلاں زانیں و زوراکیاں ماریں - ہر شہر و دمگ و
 میتگہ باید اے پنڈل پاشک کنگ ببنت - چہ واکدارانی
 مکر و رپکاں مردم سہیگ و سرپد کنگ ببنت -

ایرانہ بلوچ دشمنیں واکداراں دنیا سر زرتگ کہ اے
 دیوال پہ ملک امنیت و "ڈرگ مافیا" ء دیمگیریہ
 بندگ بیگہ انت - گوں ہمے دروگیں تبلیغان چہ

"تپاکیں راجانی ہور بند" (UNO) و "یوروپین یونین" ء زرّ ہم گیتگ - ما و شما شرّی ء زانین کہ ڈرگ مافیاء کاروان گوں ایران ء حکومتی سلاحبندانی همکاری ء گیشتر چه دگہ راہاں ، ایران ء روانت و چه اوداں "ترکیہ" و دگہ ملکاں و گیشتر "یوروپ" ء راہ دیگ بنت -

بلوچستان ء دوئیں نیمگ ء سیاسی گلّ و اے دگہ راجی و لیزانکی ہور بند باید پہ "تپاکیں راجانی ہور بند"، یوروپ و امریکاء حکومتاں ، سیاسی و انسانی حقوق ء گلّ و ہور بند و سماجی ہور بنداں کاگد نبشتہ بہ کننت و ایران ء حکومت و واکدارانی چُشین رپک و پندلاں پاشک بہ کننت - من زاناں کہ روایرشتی بلوچستان ء سیاسی ہور بنداں یک و دو ہنچیں کاگد نبشتگ و پہ UN ء دیم داتگ و ہمے پیما رودراتکی بلوچستان ء لہتے سیاسی سروک و کارکنوکاں ہمے دیوال ء خلاف ء گپ جتگ - بلے اے بسّ نہ انت ، باید اے بابت ء گیشتر کاگد و کراچ ببیت و مدام بلوچ ء بزگی و واکدارانی زوراکی و بے رحمی جہان (خاص امریکا و یوروپین یونین) ء حکومت ، سیاسی سروک ، انسانی حقوق و سماجی گلّ و ہور بنداں گشگ و سر کنگ ببنت و چه آہاں لوٹگ ببیت کہ چه بزگیں بلوچ ء برحقیں لوٹاں پشت پناہی بہ

کننت ؛ آ باید سرپد کنگ ببنت کہ بلوچ چہ وتی راجی
و انسانی حقاں دگہ گیشیں چیزے لوٹگء نہ انت ۔ ہما
انسانی و راجی حق کہ مروچی سرجمیں متمدنیں
انسان و ملک آییء منوک و لوٹوک انت ۔

ایسپے کتب

آجوائی، ہر بلوچے دل لوت و ارمان انت۔
 واہگ پہ دل ارمان پورہ نہ بنت۔ بلوچے دل
 پلپٹگانی پُشت پناہی، ہزارانی تلاریں ڈوبر
 انگت سپر نہ انت۔ ہمیشکا آراتی لوت، واہگانی
 دروہ آپ انت؛ سرے گاری انت۔ اگاں کتب جوڑ
 کنگ نہ بیت، گھتر انت گڑا دگہ کستریں چیزے،
 تانوک یا کپوے گڑگ بہ بیت؛ پہ نگنے تانگ و
 یا یکدارے پچ دیگے کارے کنیت۔ اگاں واجہ و ام
 داتگیں تیش تیز ات و چہ بیم و ترسے واڈہ ٹگاں
 ناگمانیے مزنیں کوشے کش ات، انگت ہم دار وہ
 پھکا ہلاس نہ بیتگ، گومسے تراشت کنت؛ چہ
 ہیچے گھتر انت۔ واجہ ہمے گومسے، اُشرے پونزے
 دنت و مہار کنت، جمّاز بیت و بار کشیت۔ الم نہ
 انت کہ بارکشیے گوڈ ریش ببیت؛ بلکیں گوں
 زیرپُشت و گوربند و مید کونڈے
 سمبہینگ و پرماش چارینگ بیت؛ گڑا چہ سرے
 گاریے، گومسے تراشگ و پونزے کنگ ناکامیے
 بہتر انت۔

ZBC ۽ موتڪ

" بلوچ نيشنل موومنٽ " ڪه وتارا، شهيد غلام محمد ۽ گل گشيت؛ بلوچ راج ۽ حقاني گوانڪ و په بلوچ راج ۽ وتمستريءَ جھد ڪنوك زانت و همے راهءَ بازيں قرباني داتگ و آئيءَ باسڪ نه سڱوڪين جاوراني تها جھد ڪنگءَ انت؛ ڪجام ويلءَ گپنگ انت، چونين ڪوهين گم و اندوهے آهاني سرا ڪپنگ ڪه ايرانءَ جلادين حڪومتءَ يڪ پاسدارءَ ۽ مرگءَ سرا موتڪ آرگءَ انت.

مئے اے دوست و سنگتان، چونين عينڪ چمان انت – يا ڪه آهاني چمان ديگ بيتگ – ڪه ايرانءَ تها گوستگين دو هپنگءَ جاوراں چو سرسبزيں شيز و چمن و گلپاگءَ گندگءَ انت. آميم ڪنگءَ نه انت – يا آهاني زردءَ مارشت واپينگ بيتگ – زيڪين روچءَ، ڏڙاپءَ ڪم و گيش ۳۶* ورناءِ هون ريچگ بيتگ، بلے مئے اے جھدڪار، اے شهيدان مياريگ ڪنگءَ انت ڪه اشان تيرگواري ڪتگ و يڪ جلادين پاسدارے ڪشتگ و آئيءَ ڪوشءَ سرا موتڪ آرگءَ انت.

بلوچء گشتگ: اگاں بیر گرگ نبیت بلے دیم گرگ
 بیت
 ما نہ کشیں و لوٹگء نہ این کہ مئے اے جھدکار
 وتی جاوراں بدتر بہ کننت و ایرانء جلادیں رجیمء
 خلافء توار چست بہ کننت؛ بلے بے توار بیت
 کننت. پُرسیگیں بلوچانی پتراء، مہ نند انت، بلے
 آہانی تپانی سرا مرچ پر مہ کننت. شہید غلام
 محمد و شہید صبا دشتیاریء قبرء پولنگ مہ
 کننت.

اسماعیل امیری

2022/10/1

* دو روچء رند، زانگ بیت کہ 106 کس شہید و
 بازینے تپینگ بیتگ اتنت.

دروھگ

جگر گپ و دل ترگیت؛ چم هون گل گل کننت و
 ساه دگیت؛ وهدے که دپء دوچ انت، چماں کور،
 دستاں چه پُشتء بند انت؛ پاداں گڈ انت و باسکاں
 بورین انت.

گناه چی انت و میار کجام؟
 گناه، وطنء مات گُشگ؛ میار، راجدوستیء
 واهگ.

گناه، دران ڈیھیء ملڪء اومان؛ میار، راج و
 سیادانی دیدارء ارمان.

چه اشان مستریں گناه و میار دگه چه بیت کننت.
 کئے انت که اے گناهء، وتی پیسریگیں گناہانی
 سرا، سر بار کننت و وتارا چه ملڪء بهشتی دامنء
 زبهر؛ بلے پدا هم چو اومان به کننت:

مئے مگه و ماس انت وطن

نئیلوں وطن شاهانگیں

کئے انت که وتی راجدوستی واهگء میارء، وتی
 سرا زیران و انگت هم کوکار کنانء به گشیت:

ما هائلء ملڪء ندوں

جوریں بدان دلمانگیں

راست انت کہ مئے روکپتی بلوچستانء گیشتریں
ورنایانی دراں ڈیہی پہ روزگار و شرترین و
آسیدگیں زندےء واہگء نہ بیتگ ات، بلکیں
نگیگیں سیاسی جاورانی سببء، آہاں دگہ راہ و
درے بید چہ دراں ڈیہیء نہ دیست۔

آہانی امیت و باور ات کہ سیاہیں دَورِ زیت کُتیت۔
چیا کہ آہانی جُہدء تَمردیں ورنائیں کاروان، وتی
گمانء، تھاریں شپءِ راہء بُرّان، دیم پہ بامسار و
سُہبءِ روشنائیءِ روان ات۔

بَرن انت و ارمان کہ چہ اے کاروانء راہیاں،
بازینے سرپد نہ بیتگ اتنت کہ جہدء اے راہ، گوئڈ
و مادن نہ انت؛ بلکیں دراج، تاب و پیچ، گر و
گنڈگ و گوں شلّسریں اندوہاں ہواریء، روان
بیت۔

ہمے ناسرپدی و پدا ایمانء سُستی و دور
نچاریء، آہانی پیسریگیں واہگ اشکند کت و
ارمان گُتگیر۔ بازینےء جہدء کاروان دروہ ات و
نوں چہ اشیء شموشکار کہ:

دَرکپتگوں سربازیء

ما پہ پڑء مردانگیں

اے دروہگ دردے انت کہ آئیء، ہر وطنپال و
راجدوست ماریت؛ سد اپسوز کنت و ہزار ارمان؛
بلے چُشیں کولنجء، کجام راجدوستیں بلوچ پُستگ

سگّ ات کنت، وهدے کہ اِشکنت لہتے چو ہما
 بے ہائیگیں سردارانی وڑا کہ آہاں ماں سیبیء،
 انگریزء " بگھی"ء گردن چیر دات و اسٹیشنء
 بُرت.

نومبر 2003

دلگوش: شعر گل خان نصیرئیگ انت.

اکیتو

بابل ۽ نوکین سال ۽ دود

کوهنیں "مسوپوتامیا" ۽ راج آهانی شهرانی نام ۽ زانگ بیتگ انت. چه یونانی و رومن زمانگ ۽، اے دمگ ۽ نام "مسوپوتامیا" گشگ و زانگ بیتگ. اے یونانی گالے انت و آبی ۽ بزانت "دو گورانی میانجین ۽ زمین" انت؛ اے دوئیں گور "دجله" و "فرات" انت. ۱

همے دوئیں گورانی برکت ۽، آ دمگ ۽ چار و نیم تا پنج هزار سال پیش، شهر آباد بیتگ انت. شهر منندی ۽ سبب ۽، آ مردمان ماں زانت و ازم و کارسواری ۽ بازیں پڑاں دیمروی کت. دجله و فرات ۽ اُپرچ ۽، ماں تاریخ ۽ لهتے نامدارین شهر آباد بیت انت که آهانی نام انگت هم گرگ بیت و آهانی دود و ربیدگ ۽ نشانی هم ماں جهان ۽ انگت هست انت - گواھے که په دگه ناماں. شهرانی ارزشت و نامداری گور آهانی آبادی و آمدن ۽، بندوک بیتگ.

یکے چہ ہمے نامداریں شہراں " بابل " بیتگ.
 ماں بابلء، آ زمانگء " آپ " گوں " دانائی "ء
 نزدیکی و بندوکی ہست ات. اے گپ ماں " گیل
 گمش "ء حماسہء بنگیجء شریء پدّر انت: "
 ہمائیء کہ درگیتک (کشت) " نگبو " – جُہلانکی
 / ہر چیزء دانائی حاصل کت ". اداں " نگبو " ء
 بزانت ، چہ جُہلانکیء آپء زئے ء پیژار بندگ و
 در آیگ یا پھکا دانائی بیت کنت. ۲

بابل و " آشور " ء ڈگار و باگ، گیشتر چہ کھن و
 کور جواں سیراپ بیت اتنت. گرماگء کہ ہور نہ
 بیت ات؛ گرم و لوار ات، کھن و جوانی آپ کم
 ترات ات، باگانی درچکانی تاک زرد و ہُشک
 ترات اتنت. زمستانء، پدا ہوراں گورت ات، کھن
 و جو آپء پُر بیت اتنت. گوں ہزامء آیگء، گشئے
 نوکیں زندے بنگیج بیت ات.

"آشور" ء شہرء ڈن، سالے یک رندے ، شاہء
 انسانء ودی بیگء اصلی کرد کتگ و شون
 داتگ؛ شاہء جند گوں پاک جنینے (پریستس) ء
 مزنیں جنینیں ہداءء دروشمء) وپتگ. آہانی باور
 ات، آپء زور و ہدیکہ درچکاں پدا ساہ مان و سبز
 کنت، ہمے دابا مرتگیں ہداءء ہم پدا زند دنت و
 آہانی مرتگیںاں ماں گورانی تھا وشنود کنت. ۳

وہدیکہ " ہمورابی " بابلء بادشاہ بیت، بابل چہ آ
دگہ شہراں نامدارتر و آئیء ہدا - مردوک - ہم
چہ دگراں بُستریں جاہےء واہند و زوراکتر
بیت. ۴

تاریخء پٹ و پولکار کہ آہاں مسوپوتامیاء " میخی
خط"ء سنگ نبشتہ و گل نبشتہ و نتگ انت، آ
دمگء مردم و راجانی زندء بازیں تک و پھنات
پڈر کتگ انت. آہانی یک دودے ، نوکیں سالء
جشن بیتگ. چہ دگہ شہراں، بابلء نوکیں سالء
جشن تاریخء نامدارتر انت. ماں بابلء، اے جشن
ہر سال گوں زمستانء آسر بیگء گرگ بیتگ کہ
گوں بہارء بنگیجء دپ کپتگ (مارچء ماہء
میانجین). اے جشن، چہ بنگیج و تا آسرء دوازده
روچ دراجکش بیتگ (تاریخء پولکار جشنء
مستریں روچء مارچء ۲۰ یا ۲۱ شون دینت).

ماں بابلء نوکیں سالء جشنء، " آکیتو " گشتگ
اش. ماں بابلء اے جشنء بابتء گیشتریں
زانتکاری چہ بابلء فتح بیگء دو سد سال ساری
ئیگ انت. بلے ہمے وڑیں جشن بابلء جنوبء،
ماں " اُر "ء چہ آ وھدء دو ہزار سال پیشء بیتگ.

۵

گڈی برء، ماں بابلء اے جشن ہما وھدی گرگ
بیتگ کہ بابل، پارسء بادشاہ " کورُش "ء گپتگ

ات و آئیء بچ " کمبوجیہ"ء و تی پتء جاہء ہمے
 جشنء کماشی کتگ. ۴۸۲ پیش چہ مسیحء،
 پارسء ہخامنشی شاہ " خشایارشا"ء، بابلء ہدا
 " بل" (مردوک کہ بلء نامء مشہور ات)ء بُت چہ
 عبادتجاہء کش ات. بابلء بغاوت بیت، عبادتجاہ
 پروشگ بیت انت. ۵

بابلء تاریخ زانت گشنت چہ آئیء رند کم و گیش
 تا دوسد سالء، اے جشن چو پیسریگیں وڑا برجہ
 دارگ نہ بیتگ. رندا، یونانی " سلوسید"ء دَورء
 ہمے جشنء نام گرگ بیت انت چہ آ دَورء پد،
 "رومن" اے جشنء وهد و بابلء نوکیں سالء
 بنگیج و کلنڈرء بدل کننت.

Thabit A.J. Abdullah, A Short -1
 History of Iraq, Pearson Education
 .Ltd. 2nd edition pp 100

Stephanie Dalley, The Mystery of -2
 the Hanging Garden of Babylon,
 Oxford University press 2013. Pp 154

Ibid pp 156 -3

The new Year , J.A.Black -4
 Ceremonies in Ancient Babylon.
 .Published in Academia online

Ibid -5

اے نیشنل کانک 1997/11/10 ء ماہتاک "بلوچی" ء شنک بیتک.

چاکری دور ء واتری

سال 1997 ء گچین کاریانی آسرا، "بی ان پی" و "جمہوری وطن پارٹی" ماں بلوچستان ء اسمبلی ء، بلوچانی مستریں پارٹیانی وڑا دیما آتک انت و گوں "جمعیۃ علما اسلام" و دگہ لہتے باسکانی ہمراہی ء، اے دوئیں پارٹی واجہ اختر مینگل ء سروکی ء، بلوچستان ء صوبائی حکومت ء جوڑ کنگ ء سو بین بوتنت.

گیشتریں بلوچاں اے ہمراہی و تپاکی وش آتک و امیت کت کہ برجاہ بمانیت. بلوچانی ٹستگین توار دم کنت، بود کاریت، ترندتر بیت، بلوچستان ء کوہ و گراں جکسنیت، پٹ و کوچگان تالان بیت و اسلام آباد ء گوش ناچار بنت کہ آئی ء بہ اشکننت، گوش بدار انت و بمار انت کہ ہو، اے ہم ہنچیں توارے انت کہ باید گوشدارگ ببیت. ہمے واہگ ات کہ ما لوٹت اے دگہ راجدوستیں بلوچ و پارٹی

هم گون همے توارے هور ببنت تا که اے توار،
 واهی و کوکارے ببیت. همے واهگے زوراکي ات
 که چو سردار شيهکے وڑا که نوهانے پسوے آئیے
 درائینت:

" گشتگ شيهکے پُرشانے
 ملکان من گراں آسانے
 بخشان اش وتی براتانے
 گشتگ زهم جنین نوهانے
 سردار تو مرو اے راهے
 پیش کپتگ ڈگار کولواهے
 گشتگ شيهکے گون شاهے
 پرواه نیست منے راهے

.....

آبند و دهاتان گوست انت
 سردار رپتگ ات موجے
 گون چلّ هزاری فوجے
 لاشار هم گون آ پنجاهے
 بلے دیر نه گوستگ ات که:
 گشتگ شيهکے رندانے
 نوهانی ملک گندانے
 جتوئی سلاح سندانے
 سردار چاکرے فرمانے
 نند ات وڑدل و آرامے

گڑا،

لاشار پہ وتی احترامء
پاگ اش بستگ پہ گوهرامء
(ملا شوران)

اے اولی و گڈی پتّ پروشین پاگبندی نہ ات؛ باز
پہ بژن و ارمان باید بہ گشیں کہ انگت ہم اے
شومک چہ مئے تھا در نیاتکگ۔ " نیپ " اے
زمانگء رند، وهدیکہ " پی ان پی " جوڑ بوت
گڑا دیر نہ گوست مئے " رند و لاشاران"، " و
گوهر" اے ہرانی نیمون و " نلی" اے جنگ یاد آتک
انت و ہر یکے اے جدا جدا کوشش کت کہ وتی
بستگیں پاگء براہدارتر و بُرزتر پیش بداریت۔
وہد پر ما نہ اوشتیت، گون وهدء گوزگء جاور
بدل بیانء رو انت۔ دمگء جاور ہم تیزیء بدل
بیانء روان اتنت۔ بلوچ سیاسی واکانی هوری و
یکجاهیء گپّ بیان ات۔ دل وش بوت کہ چاکر و
گوهرامء اوبادگ چہ " رند " و " لاشاری" اے
سیمسراں گوستگ و "بلوچ" اے آتکگ و سر بوتگ
انت۔ آہاں نون سما کتگ و سرپد بوتگ انت کہ
"رند" بلوچ و "لاشاری" ہم بلوچ انت؛ "سیوی"
بلوچستان انت، "گنداوہ" بلوچستان، " جہلاوان و
ساراوان" بلوچستان و مگوران ہم بلوچستان
انت۔

یگونی و ہمراہی ءِ تھم ریچگ بوت و امیت ات
 کہ کشار تج کنت و دوتاکی ءِ سر بیت انت و گڑا
 پر آئی ءِ رودینگ ءِ آدگہ ہم کاپنت و ہور بینت تا
 کہ چہ ہر وڑیں گوریچ و لواراں رکینگ ببیت۔
 بلے یک برے پدا، تپاکی ءِ تج بیتگیں کشار، "
 گوہر" ءِ ہرانی بیر گیری ءِ آسگواریں لواریں آماچ
 انت و ہنچو گندگ بیگ ءِ انت کہ " چوٹا" و "
 میران" ءِ پنت و سہل دوستیں تران، گوہرام و
 چاکر ءِ بیر گیری ءِ آس ءِ آماچ و ایرماد بینت انت۔

میران ءِ دل ءِ شر زانتگ
 ترندیں مرکب ءِ ایر کپتگ
 واگی دست جت انت سردار ءِ
 چاکر تو چیا بے سارئے
 راج ءِ ماں دل ءِ غدارئے
 براتاں ماں زر ءِ اوگارئے
 لاشار دہ ہزار مرد بیت
 بید چہ زہم جنیں نوہان ءِ
 وھدیکہ بند انت پلہ ءِ پچی ءِ
 دیم کنزگ پہ ترا نقصان انت
 پد کنزگ پہ ترا گران انت
 (ملا شوران)

دوئیں نیمگا، برات بیر گیری ءِ آس ءِ آماچ بیت انت؛
 باسک بورینگ بیت انت و " رند" پہ لاشار ءِ

چکچین کنگء و " لاشار " پہ رندء بیگواہ کنگء،
 پہ کمک و مدتء درامدانی درء سوالیگ بیت
 انت.

گڈ ز ہم جنیں میرانء
 نئیلاں وژدلء گوهرامء

.....

باهوٹی شتگ ترکء دربارء

اودا ماں " ہریو " ء شہرء

سلطان شاہ حسینء پارء

گرانیں لشکراں لوٹاں

"ذنو" ء قہاریں فوجاں

زہریں چو زرء موجاں

ہم چو کچلاں زہریناں

چکچینی چناں لاشارء

(ملا شوران)

وہدیکہ گوهرام چہ اے حالء سہیگ بیت؛

پنجاہ قاطر اش بار کرتگ

افغانء دہء شکساتگ

دگہ خط و کاگدے ہم راہ داتگ

گار کن چاکرء گوں بزّاں

آسیدگ بئیں چہ شرّاں

سال پہ سال ترا دئیں مالیاں

کائیں پر تئی گالیاں

هنجو چنگ جنين سوالياں (ملا شوران)

سى سالءِ جنگ و برات ڪُشىءَ نه "رند"ءَ سوب
کت و نه "لاشار"ءَ ڪٽيءَ؛ بلے بلوچءَ تاوان بيت،
بلوچستانءَ آس روک بيت، نه گوهرامءَ گنداوگءَ
جاگه بيت و نه سيوى چاڪرءَ مديمی آرامجاه بيت.
يکے سندءَ بيگواه بيت و دگرے پنجاپءِ ڏيهءَ
باهوٽ.

انوں پدا، گئسے زاناں هما چاڪرى دور انت که
واتر بوتگ. یکےء دست یک نیمگے دراج انت و
دگرےء آدگه نیمگا، تا که هر یکے ڏڏترینءَ وتی
همراه و پشت پناه بکنت تا که وتی براتءَ ایرماد
به کنائینیت.

بلے بلوچ و بلوچستانءِ لوٽ انت که مروچيگیں "
چوٽا و میران"، چاڪر و گوهرامءَ سُهَل و ترانءِ
سچکانیں تگردءِ سرا نندینگءِ کوششءَ به کننت و
مروچيگیں چاڪر و گوهرام هم باید "رند و
لاشار"ءِ جامگءَ در به کننت و بلوچءِ جامگءَ به
پوش انت.

دہلیءِ تہت

گشنت ، ہندوستانءِ مغول بادشاہ ہمایون چہ عیاشیءِ گیش نہ ات ؛ آئیءِ یک والی " شیرشاہ سوری"ء ، آتاجینت و دہلیءِ تہت گپت. ہمایون شت و " پارس"ء صفوی بادشاہ ء باہوٹ بیت و چہ آئیءِ کمک لوٹت؛ چہ اوداں لشکرے زرت و دیم پہ ہندوستانءِ رھاڈگ بیت. ماں ہمے راہء، چہ بلوچانی سردار ، میر چاکرء ہم مدتء لوٹ کرت. میر چاکرء، کہ پیسرا گوں وت ماں وتی جیڑہ و جنگاں، بلوچ واکء سرین چوٹ کتگ ات؛ گوں بی بی " بانڑی" ء ہمت و زہمء زیرگ و جنگء تھا ایر دیگء، دیما کنزان و تا دہلیء سربیت.

رپتگ میران چو گروک گرداناں
چو گروک گردن و رہ رہیں گرکء

.....

کہ بانڑیء تیگ وتی دستء
شاہ ئی گوں زبریں کنھاں بستگ
شاہء پہ ہو و ہیبتاں گشتگ

تو جنینے ئے کر کن منی راہء
 چو جواب داتگ بانڑی شیہک
 آگاں من جنیناں، تئی جنء ہزماں
 جن ہما انت کہ میتگاں نند انت
 پن و مزواک و ماپراں رند انت

چو ہم گشنت و ہدیکہ شیرشاہ سوریء پرورش
 وارت و دہلیء تہت گرگ بوت؛ بلوچانی لشکر
 اولسرا کلاتء مان بیت و تہتء سرا نشت انت۔ ( )
 البت تاریخء دگہ کتاباں چُشیں گپے گندگ نبیت بید
 چہ بلوچی کھنیں شاعریء)

شاہ گوں میرانء پیش سلام بیتگ
 دہلیء تہت ہوت بگرء گیتگ
 چاکرء دور کت بر سرء تہتء
 چاکر ماں تہتء سربرا نشتگ
 رند کہ سر رتک انت دہلیء تہتء
 بازیں رندانی جیڑہ و جاکء
 تہتء چہ برچانکء شکست وارتگ

انوں کہ بلوچ و بلوچستانء مرک و زندء چشیں
 نگیگیں جاوراں، ہر نیمگا دشمنء آس مانداشتگ
 و جمبور کرتگ۔ امیتء یک برانزے پہ بلوچء

جیڑہء دیما آرگء، اگان دہلیء تہتء واہندء شون
 داتگ؛ درستیں بلوچ سیاسی زانتکار و گل و
 ہور بندانی ذمہ داری انت کہ وتی بے سیتیں جیڑہ
 و جاکاں یلہ و بلوچ و بلوچستانء مستریں سیت و
 منزلء نیمگا دلگوش بہ دینت. اگان مرچی ہم ما
 چاکرء دورء جاہلی، وت ہبری و یک ڈگیء دارء
 بنء بداریں و یلہ مکنیں گڑا بید چہ پروشء دگہ
 ہیچ کٹے نکنیں و رندیگیں پشومانی و ہٹرے ہیچ
 درد نوارت.

دلگوش: اے شعرانی بند چہ واجہ فقیر شادء کتاب
 " میراث"ء زورگ بیتگ انت.

جوکین کشک

چہ مروچیگء باز پیسرتتر ، مئے عالمین شاعر
مولوی عبداللہ پیشنیء ٹک و درا گشتگ ات :

" رَہ تئی سڑک انت مثل جوک
زیت کن وت ء بندء بہ موک "

بزاں مئے راج و ملکِ مسترین مسئلہ بندیگی
انت، مئے راجء ایردستی انت، مئے حقانی
پادمالی انت، دری واکدارانی زوراکی و حاکمی
انت -

درآمدانی زوراکیء داستان دراج انت - اداں مراد
تاریخء بیان کنگ نہ انت ، بلے اگان ایرانء
اسلامی جمہوریء ہمے بیست و ہشتین سالانی
سرا چمشانکے دیگ ببیت ، چہ اشاں ہر سال ،
ہر ماہ، ہر روچ و دمان چہ ایرانء راجانی پر
سوزیں غم و اندوہاں سر ریچ انت - سالان یل دئے

، همے گوستگیں دوئیں سئیں ماہاں بہ گند ، بید
 چه گر و بند و کشت و کوشء دگہ چیزے گندگ
 نہ بیت ؛ چو کہ :

- بے گناہیں ورنایانی پاہو دیگ
 - گوں لٹ و کٹء ناکردھیں گناہانی مَئینگ
 - گاڑیانی سرا تیر گواری
 - گریبیں مردمانی لوگانی پروشگ
 پمیشا ، نوں مردم گوں ایرانء و تگڑیں اسلامی
 جمہوریء انسان دشمنیں کردانی تجربہ کنگء پد
 ، شریء زانت ، ایرانء راجانی رکگ چه اے
 عذاباں ، اولی گامگیج همے راج دشمنیں
 حکومتء چپیگ کنگ انت ۔ چیا کہ نوں شریء
 ثابت بیٹگ کہ چه اے واکداراں انسانیت و
 مردمگریء ہیچ پیمیں امید نیست ، چو کہ ملا
 نورمحمد بم پستیء ، رضاشاہی حکومتء دورء
 گشتگ ات ؛ اگاں :

"ہشاش چو ڈاڈری جمپاں کلان بیت
 امنت چو ارزنء دانء کسان بیت
 زری ماہیگ پر آڈنء تچان بیت
 اگاں عقرب گوں پورء جی و جان بیت
 منی بغض و حسد اوداں زیان بیت
 گڈا منی تئی سہل و تران بیت"

ایرانء نام گپتیں اسلامی جمہوریء پرورش دیگ
 و چپیگ کنگ آسان نہ انت ؛ جد و جہد باید پہ
 رہبند دیما بہ روت ۔ " کنگرہ ملیتہای ایران
 فدرال"ء جور بیگ و ایردستیں راجانی جہد ماں
 ہمے پڑء ، منی ہیالء منزلء نیمگا راستیں
 کشکء گام جنگ و دیما روگ انت ۔
 بلے ما بلوچ وت کجا اوشتاتگیں ، ما مولوی
 عبداللہء گوانک اشکتگ ؟ آ گشیت :

"رہ تئی سڑک انت مثل جوک "

جی، اے کوکار دیرانت کہ لہتے سرمچاراں
 اشکتگ ات ؛ شہید" رحیم زردکوهی"ء گوں وتی
 ہوناں مادنیں کشکے رند ات ۔ ہمے کشک انت
 کہ مروچی جوک بیتگ و مئے زانتکار و ورنہ
 ٹولی ٹولیء وتی بورء تاچگء انت ۔ درست گشنت
 کہ ہمے جوکیں کشک و مادنیں راہء روان انت ۔
 لہتے گشنت آہانی بور پادموش انت ؛ ٹولی یے
 گشیت آہانی مرکب رھوارانت ؛ چیزے گشیت
 چار دست انت و لہتے انچیں ہم ہست کہ ماں
 رُنگ راہاں سرسرجنان و لہتکے انگت ہم وتی
 ذہنء تھا رودینتگیں تئوری و فکران گر و چیل
 انت ۔

اڱاڱا اے درست من انت و گشنت :
 "جی مئے وتی ملک کهن
 میریں بلوچانی وطن
 رشک یمن ، داغ ختن
 دوست ئے بسے نزدیک من
 هنجو که ساه اندر بدن
 تئی ڈوک و ڈل در عدن
 گز و کنر سرو و یاسمن
 زیرک چو شاخ نسترن" (مولوی عبدالله)

منی هیالء هما درستیں بلوچ که اڱاڱا اے گاڱاڱا
 سرپد بنت ، بوت نه کنت و هده که کمالان اشان
 الهان به کنت گون آئیء همتوار مینت -
 اڱاڱا ما درست گون همه گاڱاڱا همتواریں و
 درست یگیں مادنیں کشکء گام جنانی گڑا آکجام
 اڑ و جنجال انت که اے شاعریء میوزیکء ، ما
 گون وتی سازانی هوریء جوڑکت نه کنگءاین
 - هما میوزیک که درستانی دلء ایر به نندیت و
 درست هم گٹ و هم توار به بنت و به گشنت :

"دنیا چو استینء شلوک
 جنت و گوزیت مثل گروک
 ره تئی سڑک انت مثل جوک

زیت کن وتاء بندء بہ موک
 رُنت و مشیت تہمء کشوک" (مولوی عبداللہ)
 مروچیکیں وهد و زمان گوں تیزیء دیما روان
 انت - اے برق رواجیں زمانگء پاداں ، ما و شما
 گوں وتی کنٹ گامیء چون ہمراہ بیت کنیں ؛
 ہنچو کہ ہنی پشت کپتگیں ، اگاں ہوش و سار
 مکنیں و وتی وس و واکء ہورکاریانی تھا یکجاہ
 مکنیں ، گڑا بزاں چہ منزلء روچ پہ روچ دیرتر
 بیان بئیں - وهد پر ما نہ اوشتیت و نئیکہ رندا چہ
 پشومانیء چیزے حاصل بیت انت؛ گڑا بزاں ات
 کہ :

"ہنوں شمارا فرصت انت
 تہم کارء شرّیں مدّت انت
 مرداں شمارا مہلت انت
 ہمت کن ات کہ انگت انت
 ہر کار پہ بود و ہمت انت" (مولوی عبداللہ)

بلوچ ہچبر بے بود نہ بیتگ ، بلے گوں بودء ہور
 ہمت لوٹیت ، ہورکاری و ہشرء ضرورت انت -
 ڈگارء نمبء ہشگء مئیل ات ؛ اگاں نمب ہشک
 بیت ، دہل نہ رُدیت -

من زاناں کہ عملہ پڑے پہ ہورکاریء یکجاہ بیگ
 چو آسان نہ انت کہ مردم گپے تھا گشیت ، خاص
 پر ما بلوچاں - ستر کہ مارا سگ و اوپار ہم ہست
 ، یکدگرے سلامء علیک ہم گشیں ، یکیں دیوانء
 تھا نندیں و یکدگرے احترامء ہم کنیں بلے باید پہ
 بژن اے راستیء ہم بہ مئیں کہ اے سیاسی نزوری
 مارا میراث رستگ کہ تپاکی و یکجاہیء ،
 کستری و مستری و یکدگرے رندگیری زانیں -
 میراثے کہ چہ چاکری عہدء انگت مارا گون انت

-
 "لاشار پہ وتی احترام ء
 پاگ اش بست پہ گوہرام ء" (ملا شوران)

انوں ہم ، وهد پہ وهد اے پاگ بندیء دود برجاہ
 انت ؛ پاگ بندی یے کہ چہ پرشت و پروش و
 راجی جہدء نزورتر کنگء دگہ ہچ وڑیں سیتے
 نہ دنت - بلے کج انت آ میران کہ چاکرے بورے
 واگء بہ داریت و بہ گشیت :

"چاکر تو چیا بے سارئے
 براتاں ماں زرء اوگارئے" (ملا شوران)

ہما میران کہ آ ، و ہدء جاوراں سرپدات بلے بژن
انت کہ آسناک و دیرنچار و ناسرپدیں مردانی
شگان سگ ات نہ کت انت کہ آہاں گشتگ ات :

"میران گونڈلاں سر ہمینتگ
ہندیان مترسے داتگ
چروک و رچوکیں تیراں
بل و چوٹ دپیں کاتاراں" (ملا شوران)

چشیں شگان ہر و ہدء جنگ و بہنام بندگ بیتگ
انت و انگت ہم بنت ۔ درستیں انسان یک وڑا فکر
نہ کننت ، یک وڑا نہ ورائنت و یک پیمانہ پوش
انت ۔ اے انسانی فطرت انت،
ہنچو کہ نیچر و طبیعت رنگارنگ انت ۔ ہمے
رنگینی وت ڈولدارانت ، زیباانت و سپہ دارانت ۔
بلوچ ہم انسان انت ، بلوچ ہم ہمے دنیا و ہمے
رنگارنگی طبیعت تہا زندگی کننت ، آ ہم چہ
طبیعت اے قانونء در بیت نہ کننت ۔
بلوچ سیاسی دنیا ۽ رنگ رنگی بیگ ہم غیر
فطری و غیر طبیعی چیزے نہ انت ۔ بلے ہنچو
کہ من پیسرا گشت ، و ہدء ضرورت انت ، بلوچ ۽
سیاسی جاور و جہانی حالاتانی لوٹ انت کہ بلوچ

گوں وتی ہمے نہالانی ہواریء بلوچستانء باگء
آباد بہ کننت ۔

پرچیا کہ مئے ملکء زوراک و رستر صفتیں
واکداراں آس مانداشتگ ، چو ہیک و لدیگان مئے
کشارء تھا کپتگ انت ۔ مئے کرت کرتیں کشار
آدرہ بیگء دیر نہ کننت اگان ما ہوریگء بنداں
بُرزتر و پَلاں بزتر و مُہرتر مکنیں ۔

وہدے کہ مردم ناروائیں حکومتء اے وڑیں
زورانسریاں گندیت و ماریت ، جبینء آس لگیت،
مجگ سُچیت و کلکٹیت ؛ ہوش روت و جوش
کُئیت ۔ بلے اے جوش باید چو پیشی آسء برانزء
مبیت کہ باہند کننت و ایر مریت ؛ چو گزی اشکرء
مبیت کہ دمانء سارت بہ بیت بلکیں چو چگرد و
کھیری انگراں ۔ اے دیرجلیں انگرانی گرمی ء
جوش ہما و ہدی کارآمد بیت کننت کہ گوں ہوش
و ماشء کارمرز ببیت ؛ ہماراہء رھاگ بہ گریت
کہ گوں مادنیں دگ و جوکیں کشکء بہ روت و
ہور ببیت ۔ ہما مادنیں راہ کہ بلوچء پہ منزلء سر
بہ کننت ۔ بلوچء منزل وت مستری انت ۔ پہ منزلء
رسگء تپاکی المی انت ۔

(اے نبشتانک ماں لندنء، بلوچستانء جیڑہانی
سرا، دیوانےء وانگ بیتگ ات.)

بلوچ کشی ۽ لائيسنس

دنياءَ عوامِءَ نماينده وٽي مردمانی حق ۽ گپ ۽
 ڪننت؛ مان پارلمان ۽ ٻه مردمانی وشحالی و
 گهڻوڊيءَ ،قانون ۽ جوڙ ڪنگ ۽ ڪوشش ۽ ڪننت؛
 وٽي دمگ ۽ مردمانی اڙ و جنجالاں اشڪننت و ٻه
 آهانی گيش و گيوار ۽ ڪوشش ڪننت؛ چه حكومتي
 ڪارندهاں جست و پرس ڪننت و پسو لوٽنت - ڪئ
 گشيت ڪه مئ روپرشتی بلوچستان ۽ گچين
 ڪنائينتگين نماينده چه اے دگه ملڪانی عوامی
 نمايندهاں سُست ترانت؛ آ بلڪين يڪ دستے نه ،
 دو دست و سئے دست نه – نزانان چنت دست-
 ديماٽرانت بلے ٻه مردمانی حق ۽ پدجني ۽ نه بلڪين
 ٻه حق ڪشي ۽؛ چه حكومتي ڪارندهاں و انتظاميه ۽
 جُست گرانٽ و آهانی سرا برانز برانت بلے نئيڪه
 ٻه اشي ۽

ڪه آ وٽي اختيارات ۽ ناجائز ڪارمرز ڪننت بلڪين
 ٻه اشي ۽ ڪه آ مان بلوچ ۽ ٻُل و پانچ ، لٽ و ڪٽ و
 ڪشت و ڪوش ۽ پرچيا سُست انت-

گوں پولیس و ملک انتظامیہء کارندہانی گندگء مردم امنیتء احساسء کنت ؛ بلے مئے روابرشتی بلوچستانء ، ایرانء اسلامی جمہوریء انتظامیہء سلاحبنداں گشئے چه حکومتء لائینسنس رستگ پہ بلوچء گر و بند و کشت و کوشء - چو زانگ بیت کہ آھاں پہ وتی توپکانی چکاسگ و وتی صیادیء ثابت کنگء چه بے گناہیں بلوچء دگہ ارزانتریں نشانگ دست نہ کپیت - معصومیں "رویا سارانی" ہم چارشنبهء بیگاہء ساعت پنج و نیمء (مئیء شانزده) ایرانء حکومتء رستریں سلاحبندانی تیرانی نشانگء اماچ و شهید کنگ بیت -

دوازده سالگیں بلوچ دتگ "رویا سارانی" چه اسکولء امتحانء ژندیء پد ، دلء وش ات کہ آییء ورنائیں برات آییء رندء آتکگ و گاڑیء سرا لوگء روگء انت - آییء گمانء ہم نہ ات کہ زاهدانء سڑکانی ہڑکھی بادشاہاں پہ آییء گونڈکیں بالادء وتی توپک زد کتگ انت - وھدے کہ آہانی گاڑی "میدان پرستار"ء رسیت ، انتظامیہء رستریں سلاحبند گاڑیء اوشتگء حکم دینت - "رویا سارانی"ء برات "الیاس" چه بے ڈرائیونگ لائینسنسی و لٹ و کٹء ترسء گاڑیء نہ داریت و دیم پہ وتی لوگء روت - انتظامیہء

سلاحبند چو ناھاریں گرکاں آھانی رندۂ بُج انت و
تا کہ آھانی لوگۂ نزیکۂ ماں "بلوار برق" ۂ آھاں
رسین انت - ورنائیں الیاس گاڑیۂ داریت و ایر
کپیت و تسلیم بیت - ہپتاریں افسر الیاسۂ دستگر
کنگۂ بدلۂ پیسرا معصومیں "رویا" ۂ گونڈلانی
آماچ و شہید کنت - رستریں افسرۂ المۂ لوٹنگ
پیش بہ داریت کہ بلوچۂ زند و ہونۂ، پر آھاں ہچ
اھمیتے نیست - چون پر آھاں، بلوچۂ اھمیت بیت،
چیا کہ آھاں بلوچۂ ضرورت نہ انت؛ آھاں
ضرورت انت بلوچ سردگاری، آھاں پکارانت
بلوچۂ زر و تیاب - پمیشکا پہ بلوچۂ چک چین و
ولگوج کنگۂ چہ ہچ وڑیں رستری کارپداں چک
و پد نہ بنت -

بلے بزان کہ بلوچۂ بالاد، نیلگ انت؛ آزاباگ
انت؛ بگابند انت؛ امنت انت؛ تپتان انت؛ ہچبر نہ
جگیت۔

"چہ ابد بیتگ تا ازل مانیت"

(اپریل ۲۰۰۷)

دشمنی گوں ناکو سامء یا دوستی گوں ازلی دشمنء

1979ء سالء ، شاہانی شاہ محمد رضاشاہ پہلوی
آریامہر (وتگڑیں آریایی نژاد پرستیء ہرچ لقبے
کہ تا آ وهدی ہست ات ، ایرانء نسل پرستیں
دانشوران ، محمد رضا و آییء خاندانء نامانی
لٹکء گرنچ داتگ انتت) ء کللوء کلات چپیگ
بیت - بندیگجہانی لوہیں دروازگ پچ کنگ بیت
انت ، سیاسی بندیگانی پادانی شنگر سنگ بیت
انت - سیاسی چست و ایر بنگیج ، گل و ہوربندان
پدا ساہے پر کت و تاکبند و نبشتانک ہر نیمگا
تالان -

دیر نہ گوست کہ نوکیں سیاہ پاگیں واکداراں ،
محمد رضاء "شاہنشاہ آریامہر" لقبء بدلء وتی
حکومتی سیستمء ڈمبء "ولایت فقیہ" و "روح اللہ
ء لقب لچینت انت و وتارا اسلامی نامے پر بست

– نوں کجام مسلمان ات کہ اسلام ۽ مخالفت ۽ کت
 بکنت ؛ گڑا بزاں مات ۽ نیاورتگ ۔ گوں اے
 درستیں و تگڑیں لقبیاں ، سامراج دشمنی ۽ پاگ ہم
 سر ۽ بست ۔ نوکیں سیاہ دل و سیاہپاگیں و اکداراں
 ، لقبانی گرہتاچی ۽ پڑ ۽ چہ پیسریگیں رژیہ ۽ باج
 برت ۔

اسلامی جمہوری ۽ گناہکاریں چماں "خدا ۽ روح"
 (نعوذ باللہ) "خمینی" ۽ عکس ماہ ۽ تھا دیست و
 پاکیں پیغمبر ۽ جھگیر جوڑ کنگ بیت ۔ آئی ۽ و
 آئی ۽ رژیہ ۽ خلاف بیگ کفر و اسلام دشمنی قرار
 دیگ بیت ۔ اے پیما ایران ۽ اسلامی جمہوری ۽
 راج دشمنیں رژیہ ۽ پاگ مہر کنگ بیت انت ۔
 سیاسی جہد کارانی گر و بند و بندیگجاہانی آباد
 کنگ یک برے پدا بندات بیت ۔

بلوچستان ۽ راجی حقانی گوانک ۽ چست کنوک و
 سرمچارانی سروک "رحیم زردکوهی" ماں پھرہ
 ۽ شہید کنگ بیت ۔ وانندھیں ورنما ماں جیلانی تھا
 وڑ وڑا لٹ و کٹ و بے عزت کنگ بیت انت ۔
 لہتے ۽ چہ بلوچ دوستی ۽ پشومانی ۽ اقرار ، پہ زور
 گرگ بیت و آہانی سر و چم جہل کنائینگ بیت
 انت ۔ ہما ورنایانی سر چو کہ تپتان ۽ لک ات و
 آہانی بالاد جمہوری اسلامی ۽ ناہارانی گرگ و
 نہییاں چندینت کت نہ کت انت ، تیرگوار کنگ

بیت انت - شہیدیں ورنایانی گچن کتگیں جسدانی
 هر تیرے ۽ بدلے ۽ آہانی مات و پتاں ہزار
 "تومن" (رندا کہ تومن ۽ ارزش کم بیتگ ات،
 گشنت کہ هر تیرے ۽ بدل ده ہزار تومن کنگ
 بیتگ - مروچاں چار راہانی سرا کرینانی سرا
 درنجگ بینت - دنیا ۽ تھا دگہ جاہاں چشین مثال
 گندگ نہ بیت (من نہ اشکتگ و نہ ونتگ) -

بلوچ واندهیں ورنایانی مزنیں بھرے ۽ سواسانی
 پادے کنگ ۽ ہم موہ نہ رست و دران ڈیہ بیت انت
 - بازیئے ۽ بہت یار بیت و چیزے و ہدے دلسیاہی ۽
 پد ماں آپسرے ۽ رست انت -

من ۽ شہر یاد انت، 1980 ۽ دہی ۽ اولسرا ، مئے
 رودراتکی بلوچ برات و سیاسی جھدکار ، ایران ۽
 اسلامی جمہوری ۽ خلاف مئے گپانی منگ ۽ ہچ
 پیما تیار نہ انتت - آہانی خیال ۽ سیاہ پاگانی رژیم
 سامراج ۽ دشمن ات۔ سامراج ۽ دشمن بزاں
 لگتمالیں راجانی دوست !!!

بلے پہ بڑن و اپسوز باید منگ ببیت کہ مئے کتہ
 کاریں سیاسی دانشوراں جہان ۽ سیاست ۽ میدان ۽
 رد وارت - دمگ ۽ کمونیست پارٹینی دست ۽
 ریپینگ بیت انت - سیاہپاگیں ملا ۽ چہ درستان
 شیوارتر ، و ہدے کہ گوم اش راست بیت ، ہمے
 کمونیست - کہ آہاں راجی زرمبشانی خلاف ۽

جمہوری اسلامی حمایت کتگ ات - ہما حدّہ ذلیل
کت انت کہ بیان کنگ نہ بیت - آہانی آہ و پریات
عرشہ سر بیت ؛ بلے نون دیر بیتگ ات ،
اپوزیشن سرین پرورش و ودگ ودگ ات - آ کہ چہ
پاہو و زندانہ رگتگ ات ، یا دراں ڈیہ ات و یا
وتی لوگہ کنڈہ چیر و چُرز ات - ایرانہ
جمہوری اسلامی رژیمہ عمرہ دراجکش بیگ بہ
ایردستیں راجاں - خاص بلوچہ - بید چہ تباہی و
بربادیہ دگہ ہچ پیمیں بانجیگہ نیارت و نئیکہ
آرگہ نٹسہ امیت ہست -

مروچی کہ ایرانہ اسلامی جمہوری ماں جہانہ
سیاستہ پڑہ ، ایوک و تنہا و "رسوا بر سر بازار
انت"، من نزانان چون و پرچیا مٹے لہتے
دانشوریں بلوچ چشیں بے آپ و جاندریں رژیمہ
عیبانی پوشگہ ، وتی لانک بندہ بُشہ لیگار
کنگہ انت - اگاں ایرانہ واکداریں راجہ دانشور
چہ سلطنت طلبان (پیسریگیں شاہی رژیمہ حامی
) بہ گر تا جمہوریخواہ و کمونیست ، امریکا و رو
ایرشتی ملکانی مخالفتہ کنگہ انت و اے دگہ
ایردستیں راجانی ، راجی زرمبشاں امریکہ
جنگولی سیاستہ پندل زاننت ، مردم ہبگہ و
حیران نہ بیت - چیا کہ زانان کدی آپہ بلوچ ، کرد ،
ترکمن ، ترک ، عرب و - - - برابریں حقہ منوک

بیٹگ انت ؟ ہر وھد برابریء توار چست کنگ بہ
 بیت ، دری واکانی پندل و ملک دشمنیء لیل
 لچینگ بیت انت - بلے پرچیا مئے لہتے دانشور
 گوں آھاں ہمتوار انت ؟

- زاناں آ، سدانی حسابء نوک ورنایانی ماں
 چارراہانی سرا پاھو دیگء حالان سہیگ نہ انت
 !

- بلوچی زبان و کلچرء بیگواہ کنگء حکومتی
 پندلاں سرید نہ انت !

بلوچ راجء پجار و ہستیء ولگوج کنگ و آھنڈ
 بُریء کوششاں آگاہ نہ انت !

مروچی ایرانء حکومتی کارندہ جار جننت کہ ماں
 بلوچستانء کالج و زانتجاھاں ہیتاد ہزار درس
 وانوک وانگء انت - بلے نہ گشنت کہ چہ اشان
 چنت بلوچ انت ، چیا کہ بلوچانی حساب اشانی تھا
 چہ دو فیصدء ہم کمتر انت -

مئے ہما دانشور کہ گوں وتی الماسین قلمء
 جمہوری اسلامیء ستا و توصیفء قصیدہ نبیس
 انت و ہنچو شون دینت کہ جمہوری اسلامیء
 رژیمء برکتء بلوچستان بہشت برین انت (تاکید
 چہ من) و بینگ و شیرء جو رُمبگء انت (بچار
 بلوچستان ایکسپریسء شونگال ، مارچ 2007ء
 گڈی روچاں، پکائیں روچ یاد نہ انت)، یک دمانے

چماں پچ بہ کننت ، امنسٹی انٹرنشنل رپورٹاں
 بچار انت ۔ اگاں امنسٹی گپاں نہ من انت، چہ
 زاهدانہ ایران مجلس نمایندہ حسین علی
 شہریاری گپاں باور بہ کننت کہ گشتگ اتی : " ۔
 ۔ دگہ ہپت سد نفرہ پاہوہ حکم دیگ بیتگ ۔ ۔
 " (بزاں ماں بلوچستان) ۔

۔ دوازده سالگیں بلوچ دُتگ " رویا سارانی"ء
 انگت ہونانی نمب ہشک نہ بیتگ کہ حال شنگ
 انت ، معصومین شہیدہ قاتل تبرئہ بیتگ۔

۔ ما را حال رستگ کہ بلوچستان تیاب دپی
 دمگہ زمیناں – خاص چہ چہبارہ بگر تا گوترہ
 – جمہوری اسلامی وزیر و ملا وتی نامہ ثبت و
 سند اش کنگہ انت ۔

۔ بلوچستان مزین شہراں بلّ ، کسانیں شہراں
 چو کہ "راسک"ء شیعہ میتگ جوڑ بیتگ و بیگہ
 انت ۔

(اپریل 2007)

نمیبیا : پہ آزاتیء سد سال جنگ

پجّار: " ناما " قبیلہء کماش " جوزف فریدریک " آ زمانگء، اے گمان ہم نہ کرتگ ات کہ ماں ۱۸۸۴ء سالء، ماں سوداء گوں " بریمن "ء سوداگری کمپنی "لیودتريس"ء نمایندگ "هنريخ فوگيلزانگ"ء، بیرگ بیرگء ریپینگ بیگء انت. "جوزف فریدریک"ء پنج سد پونڈ و شست ٹینگء بدلء، چہ "نارنجی" گورء دپء تا زرباری (جنوبی) عرض البلدء بیست و ششمی کشکء دراجیء و بیست جغرافیائی مایلء پراہیء، تیاب دپی دمگء بہا کنگء مَن ات. آئیء دلء، بے کار و بے زندگیا بانء چنڈےء دیگء انت کہ آئیء مَترس و ڈڈتريں سپاہیگ ہم ساجو نہ انت و نہ لوٹنت کہ پہ پاسپانیء، اوداں بہ رو انت. آئیء چہ کجا بزانتیں کہ "جغرافیائی مایل" یا "جرمنی مایل" کہ ماں مَنگ نامہء نیبیسگ بوتگ ات، چہ انگریزی مایلء شش کیلومیٹر گیشتر انت؛

چیا کہ آئیء، ایوکا انگریزی مایلء نام اشکتگ و زانتگ ات.

ہمے پنچ سد پونڈ و شست تینگء دیما داتگیں بے زند و ہشکاوگیں گیابانء چُنڈ، "نمییا / نامییا" ات کہ چہ ہمے سوداء رند، جرمنیء کالونی بوت.

نمییاء تاریخء باروا، باز پٹ و پول نہ بوتگ بلے تا حدے کہ پدّر انت، ہمے زانگ بیت اولیگیں یورپی مردم کہ اے سرزمینء ماں ۱۴۸۴ء آتگ انت، پرتگالی زرگول بیتگ انت. چہ آئیء پد تا چُنٹ سدیء، یوروپء اے سرزمین یاد نہ کرت. ۱۸۰۲ء سالء، انگریزاں وتی اولیگیں مہیم، نارنجی کورء شمالی دمگء جت. چہ آئیء رند، گڑا سوداگر و مذہبی تبلیغیانی رَو آ، روچ پہ روچ گیش بیان بوت.

"نمییا"، پراہ و دشت و گیابانیں مُلکے انت کہ آئیء سرزمین ۸۲۴۲۶۹ کیلومیٹر مربع انت و کم وگیش یک ملیون و پنچ سد ہزار مردمء ہنکین انت. نمییا، افریکاء مزن ہشکی)

ء روکپتی زربارء دمگء انت. نمییاء سرحد گوں "انگولا"، "زَمبیا"، "بوتسوانا" و "زرباری افریکا(جنوبی افریکا) ہور انت. روکپتی نیمگا، اتلس مزن زر (اتلانٹیک اوشن)ء تیابء و اہند

انت. اے ملکِ نام، پیسرا "روکپتی زرباری
 افریکا" ات کہ ماں ۱۹۶۸ء جونء دوازدهء،
 "تپاکیں راجانی ہور بند" (یو ان او) ء مزن دیوان
 (جنرل اسمبلی) ء بدل و "نمیپیا" کرت. نمیپیا ء نام
 چہ اے ملکِ مزنیں گور "نمیپ / نامیب" ء
 زیرگ بیتگ.

نمیپیا ء وڑوڑیں قبیلہ و تمن - اوامبو ، ہیريرو،
 سان، دمارس، ناما، کوانگو، کپریون و تسوانس -
 ہر یکے گوں وتی جندء زبان و دود و ربیدگء
 هست انت. نمیپیا ء مردمانی دھمی بہر، ہما
 یورویپی انت کہ چہ یوروپء آتگ و اوداں نشتگ
 انت؛ اے گیشتر "جرمن"، "افریکان" و "
 انگریز" انت. اوداں، لہتے دوگشین و چنت رگیں
 مردم ہم هست انت کہ "رنگی" (کلرد) گشگ
 بنت. اشانی تھا یک جدائیں تمنے "ریہوبوت")
 (.....) ء دمگء ہم هست انت کہ وتارا "بستارد"
 (.....) گشنت. نمیپیا ء کم و گیش، بیست و ہپت
 زبان و گالوار هست انت کہ چہ اشاں مسترین و
 مشہورترین، انگریزی، افریکان، جرمن و
 افریکن، زبان انت. پیسرا، انگریزی و افریکان،
 ہردوئیں رسمی زبان بوتگ انت - نوں چہ آتئی ء
 رند، چاریں باریں چے بیت انت. نمیپیا ء بنجاہ "
 وایندهوک" (.....) انت.

نمیبیا چہ ۱۸۸۴ء سالء تا ۱۹۱۹ء سالء، جرمنیء کالونی بیتگ. وھدے کہ ماں اولی جھانی جنگء، جرمنیء پرورش وارت گڑا "راجانی انجمن" (لیگ آف نیشنز)ء دستء دیگ بیت کہ آئیء پہ

ھداروکی ۱۹۲۰ء سالء چو منڈیٹ دمگےء، زرباری (جنوبی) افریکاء دستء دات. گوں دومی جھانی جنگء ھلاس بیگء، زرباری افریکاء نمیبیاء سرزمین گوں وتی زمینء ھور کرت. میان استمانی پڑء، زرباری افریکاء اے کرد، سک ایرجنگ بوت. ۱۹۶۸ء سالء، تپاکیں راجانی ھور بندء، نمیبیاء گرگ غیر قانونی جار جت و ده سال رند، سلامتی کونسل (سکيورٹی کونسل)ء ۴۳۵ء منگ نامہ من ات. اے منگ نامہء بنیادء، پہ نمیبیاء وتواکی و آزاتیء، آزاتیں گچین کاری اولی گام انت کہ باید زیرگ ببیت. ھمے دابا، ۱۹۷۱ء سالء، انصافء میان استمانی دادگاہ (انٹرنیشنل کورٹ آف جسٹیس)ء نمیبیاء سرا، زرباری افریکاء واکداری غیرقانونی جار جت؛ بلے اے درست چہ زرباری افریکاء نیمگا، ھچ گوشدارگ نبوتگ انت و تا ھمے رھادگیں سالء گچین کاریاں، نمیبیا آئیء دستء بوتگ.

نمیبیا باز پدمنتگین اقتصادے و اھند انت، ستر کہ آئیء چیرزمینی گنج و مڈی باز هست. نمیبیاء گزران، گیشتر گوں ہمے چیرزمینی بنمالانی ڈنی ملکان راہ دیگء بندوک انت کہ درملکی کمپنیانی دستء انت. نمیبیاء مزنیں آمدنی یے الماس انت کہ زرباری افریکاء " دی بیرس" ( ) کمپنیء و اھندیء انت.

نمیبیاء وتی جندء مردم چه زندء هر وڑیں آسراتیاں زبھر انت بلے اے دگہ دیما، اسپیت پوست بادشاھی کنگء انت. سال ۱۹۸۱ء چار و بیچار و حسابانی بنیادء، نمیبیاء وتی نندوکانی سالےء آمدنی، امریکائی سد ڈالر انت بلے اسپیت پوستانی آمدنی، سالے ۲۵۰۰ ڈالر انت بزان بیست و پنج سر گیش انت ۱ .

واشنگٹن و پریٹوریا، نمیبیاء استمانء دشمن

مروچیگیں دورء، میان استمانی جاور ھنچوش انت کہ جھانء درستیں چست و ایر گوں یک و دگرء بندوک انت. یک دمگےء آگان بدلی کنیت، ہمے بدلی جھانء واکانی هوریء سبب بیت انت؛ بزان ھما حکومت و واک کہ اے بدلیء آگان وتی تاوانء بزان انت، آئیء پروشگ و بے سوب

کنگء کوشش کننت و اے دگہ نیمگا، آ کہ وتی
 سیتء زاننت ای پہ آئیء سو بین کنگ و مہرتر
 کنگء جہد کننت. راجی آجو کنوکیں زرمبشانی
 سوب و دیمروی پسندیں انقلابی بدلیانی آیگ،
 سامراجء تاوان و راجدوست و سوشلسٹ ملکانی
 سیتء انت. روکیتی ملک، چشین بدلیاں،
 رودراتکء نیمگء تنگء گرانتر بیگ، حساب
 کننت و آگشتت کہ پہ ہم تنگ کنگء، ہرچ کارے
 کہ آہانی دستء بیبت، چک و پد نہ بنت؛ چیا کہ
 آہانی ہیالء، اے بدلی درست، سوویت یونینء
 دستء ہوریء سببء انت.

دومی جہانی جنگء آسرء، ماں جہانء مزنیں
 بدلی آتک انت. سوویت یونین مزنیں واکے جوڑ
 بوت؛ بازیں ملکے سوشلزمء نیمگا شت انت. ماں
 آسیا، افریکا و لاتین امریکاء بازیں ملکے چہ
 امپریالستانى چنگلاں، آجو بوت انت.

۱۹۸۰ء دہیء، نمیبیاء اولسء سلاحبندیں جد و
 جہدء تیز بیگ و دیمروی و "اپارتاید" ( ) رجیمء
 خلافء، زرباری افریکاء استمانء جد و جہدء
 دیمروی و چہ آئیء میان استمانى پُشت پناہیء
 سببء، اپارتاید رجیمء لنگ لرزگء لگ ات انت
 و دلء دریگگے کپت. ہمے دابا جہانی سامراجء،
 اے درست وتی تاوانء حساب کرت انت.

افریکاءِ زرباری دمگء، سیاسی و گزرائی دونیں پڑاں، پہ روکیتی ملکاں و خاص امریکاء، مزنیں اہمیت ہست انت۔ ہمیشا آ زرباری افریکاءِ اپارتاید رجیمء کمک و چہ آئیء پشت پناہی کننت۔

"زرباری افریکا، ہما روکیتی ملکائی کہ آلوتنت افریکاءِ زرباری دمگ آہانی ایردست ببیت، چو یک اجنٹے وڑا کار کنگء انت۔ روکیتی ملک، ترسگء انت کہ کمیونیزم ماں اے دمگء دیمروی کنت۔ زرباری افریکاءِ کلوه ہم پہ آہاں ہمیش انت کہ آ، کمیونیزمء خلافء جنگء انت و ہمیشکا روکیتی ملک باید آئیء کمک و پشت پناہی بہ کننت" (زیمبابوےء مزن وزیر - روبرٹ موگابہ) ۲۔

نوں بیا، امریکا و اے دگہ امپریالستی ملکائی سیتائی و چہ اپارتاید رجیمء، آہانی پشت پناہیانی سرا چمے شانک دئیں۔

سال ۱۹۸۳ء، تپاکیں راجانی ہوربندے سی و ہشتمی مزن دیوانء، اپارتایدے وڑوڑیں کرد و رھبندانی باروا، یازدہ مٹگ نامہ مَن ات کہ امریکاء چہ ہمے یازدھیناں، دہ نہ مَن ات انت (ویٹو کت انت) ۳۔

سال ۱۹۸۳ء ماں جنیواء، اپارتاید، راسیزم و نسلی جدائیء خلافء جھانی کانفرنسء جارتاک - کہ

اپارتايد رجيمء سرا، اقتصادى پابنديانى لوٹ اى
 كرتگ ات - روكتى ملكان دستخط نه كرت.
 همے پيما امريكاء، سكيوريٽى كونسلى آ فيصله
 ويٽو كرت كه "انگولا"ء سرا، په اُرش كنگء،
 زربارى افريكا ايرجنگ و مياريگ كنگ بيتگ
 ات ۴.

امريكا و نيٽوءِ اے دگه ملكانى سيٽء انت كه
 زربارى افريكاء اپارتايد رجيم برجاه ببيت؛
 پميشكا وٽوٽا، آئىء كمك و مدت كننت. په
 درور: سال ۱۹۸۲ء، انٽرنيشنل مونيٽري فنڊ ( )ء
 يازده سد ملين امريكى ڊالر كمك دات و ۱۹۸۲ء
 سالء، امريكاء وتى كمك په زربارى افريكاء تا
 ۶۲۳ ملين امريكى ڊالرء گيش كرت انت ۵.

دومى جهانى جنگء رند، امريكاء مونوپولى ( ) و
 امريكى كمپنيانى كار ماں افريكاء زربارى دمگء
 گيش بوت انت. په روكتى ملكانى پيداوارى
 واكانى ديمروىء، زربارى افريكاء معدنى بنمال
 و مڏيان، مزنين اهميتے هست انت چيا كه آدمگ،
 بُنمالدارى جهان (كاپيتالسٽ ورلڊ)ء اسپيتين تلاه ( )
 پلاٽينيوم)ء 90 درسد، تلاهء 80 درسد، يورينيوم
 و منگنيزء 75 درسد، رود(كاپر) و كرومء 60 تا
 80 درسد و الماس( )ء 60 درسد گنجانى واهند
 انت 6.

۱۹۷۰ء دہیء، امریکاء فوجی۔ صنعتی کمپنیانی
 هامگیں مواد نیمے اندازہ چہ زرباری افریکاء
 دمگ ملکان آرگ بوتگ انت۔ ہمے دابا ۱۹۸۰ء
 دہیء، پہ یورینیوم درستی بنمال داری جہانء
 اقتصاد ضرورت 15 درسد، چہ نمیبیاء پورہ
 بیگء انت 7.

چہ "انگولا" انقلاب رند، پہ نمیبیاء سرمچاراں،
 انگولا شرین بنجاہے بوت و انگولاء انقلابی
 حکومت چہ "سواپو" ( ) ء پشت پناہی کرت ات۔
 ہمیشا اپارتاید رجیم و امپریالسٹی ملکانی دشمنی
 گون انگولاء گیشتر بوت۔ سال ۱۹۸۱ء اگست
 ماہء، زرباری افریکاء فوجاں چہ نمیبیاء ہاکء،
 انگولاء سرا ارش کرت و "کونین" ( ) صوبہء
 زرباری دمگ گپت اش۔ رندا ماں ہمے دمگ و
 نمیبیاء دگہ جاہاں، گون امریکاء مالی کمکء،
 زرباری افریکاء "یونیٹا" ( ) انقلاب دشمنانی
 ہیلکاری بنجاہ و کیمپ جوڑ کرت انت تا کہ
 انگولاء انقلابی حکومتء خلافء، جنگء شرتر
 دیما برت بہ کننت۔

نون پر ما سہرا بیت کہ زرباری افریکاء اپارتاید
 رجیم و روکیتی ملک، پرچیا نمیبیاء آزاتیء وش
 نہ بیتگ انت۔ بلے چون بوت کہ آہاں، زہرء اے

کاسگ نوش ات. پہ اشیء زانگء، بیا کہ کمے
گیشتر پٹ و پول بہ کنیں.

سوب مئیگ انت :

" درستیں مردمان سلاح زرتگ؛ ہمیشکا سوب
مئیگ انت. پرواہ نیست کہ ما گوں وڑوڑیں سگی
و اڑاں دیم پہ دیم بئیں". اے گپ، "سواپو"ء
سروک " سام نجوم/ نیوما"ء چنت سال پیسرا
گشتگ ات.

راست انت، آزاتی بے جھدء نہ رسیت. نمیبیاء
آزاتی ہم سواپوء سروکیء، نمیبیاء استمانء جد و
جھدء بر و آسر انت. ماں اے دراجیں جد و جھد و
پہ راجی زرمبشء سو بین کنگء، چنت مردمء
وتی زگریں ہون ریتکگ انت، چنت مات و پت
وتی ورنائیں بچانی و چنت نوک سیریں جنین،
وتی جودانی سیگء نشتگ انت؛ چنت لنگ و کور
بوتگ و چنت نازاکیں چک، گژنء اماچ بوتگ
انت، ہزارانی حسابء انت؛ اے درست، نمیبیاء
نوکیں تاریخء رد و بند دیگ و نبیسگء رند سہرا
بینت.

ہنچو کہ ما گشت، نمیبیاء آجوئی، آئیء استمانء
دم نہ بروکیں جد و جھدء برورد انت. بلے آ، ماں

وتی اے جھدے ایوک نبوتگ انت؛ درستیں جهانء
انسان دوست، دیمروی پسند و دموکراتیکیں واک
و ملکانی کمک و پشت پناہی آہاں گون بوتگ.

سواپوے جد و جھد:

اے بیست و چارمی سال انت کہ سواپوے وتی
سلاحبندیں جھد، زرباری افریکاء نسل پرست و
اپارتاید رجیم و فوجء خلافء بنگیج کرتگ. چہ
سال ۱۹۶۶ء اگستء ۲۶ - جد و جھدء بنگیجء
روچ - "نمیبیاء روچ"ء نامء، ہر سال دود گرگ
بوتگ.

نمیبیاء استمانء، استعماری واکانی خلافء وتی
جد و جھد، نوزدھمی سدیء گڈسرا بنگیج کرت.
چہ درستان پیسر "ناما" ( ) و "ہیرورو" ( ) تمن
پاد آتک انت. سال ۱۸۹۶ - ۱۸۹۷ء دگہ دو قبیلہ
چست بوت انت. چہ درستان پیسر، "مگیريرو"ء
سروکیء "ہیرورو" تمنء سلاح چست کرت. اے
سرمچارانی ایوکا سیکےء، تپنگ ہست ات؛ بلے
آہاں پر وتی برحقیں جھدے ایمان ہست ات. ہمے
باورء، آہانء سرمچارین جنگی جوڑ کرت.
وہدے کہ آجنگء شت انتت، اے شعر آہانی دپء
ات: "کئے گشیت، "ہیرورو" سرزمین کئیگ

انت؟ ہیريرو سرزمين مئيگ انت". بلے چو کہ دشمن، ديما شتگيں آسگوارين سلاح و "مشين گناني" واهند ات، آهاني زرمبشتء پرورش ديگء سوبين بوت. چه اشاں پد، " هويتبوي"ء سروکيء " ناما" قبيله پاد آتک. اے قبيلهء وتي جنگاني تها، باز جاهء سوب کرت و آهاني جهءء دي مرويء سببء، جرمنيء واکداراں په گپ و ترانء کلوہ ديم دات، بلے جهدکار په گپ و ترانء ساجو نہ بوت انت. رندا، جرمنيء استعماري واکدار گون بريتانياء هوري و کمکء، اے زرمبشء سرگٹ کنگ و واپينگء سوبين بوت انت. ماں اے جنگاني تها، استعماري فوجاں، هلک و ميتگ آس داشت انت؛ ٹک و تمن، چکچين کنگ بوت انت. اگاں کسے چه اے کشت و کوشء پشت کپتگ ات گڑا بے هلک و ميتگيں جنگل و هشکين دشتاں برتگ و يله داتگ انت و چه شءء مرتگ انت. ۱۹۱۱ء سالء مردم شماريء مطابقء، اے کشت و کوشاني آسرا، "هيريرو" قبيلهء هشتاد درسد و "ناما" قبيلهء پنجاه درسد مردم کشگ بوتگ انت.

۱۹۴۰ و ۱۹۵۰ء دهياں، سرجمين نميبياء، ماهيگء پيکينگ و معدناني کارگراں، چه کارء دست کشت انت و دراهين ملک، هڑتالء مزنيں

چولےء مان پیتک. ۱۹۵۷ء سالء، زرباری
 افریکاء یونینء، موسمی " اوامبو" کارگراں، "
 اوامبو لینڈ کانگرس"ء نامء دیوانے برجم کرت کہ
 آئیء مستریں مراد، نمیبیاء کارگرانی حقانی
 دیمپانی و پہ نمیبیاء آزاتی و وتواکیء زرمبشء،
 آہانی رد و بند دیگ و ساجو کنگ ات. رندترا،
 آئیء نام " اوامبو لینڈ استمانء ہوربند" بوت کہ
 پدا " سواپو"ء دروشمء، مردمانی دیما آتک و
 نمیبیاء راجی زرمبشء سروکی کرت ای.
 ۱۹۶۴ء سالء، سواپوء اولیگیں گوریلا بنجاہ جوڑ
 بوت و سواپوء سرمچارانی ہیلکاری ماں افریکاء
 دگہ لہتے آزاتیں ملکاں ہم بنگیج بوت. ۱۹۶۶ء
 اگستء ۲۶ء، سرمچاراں بیگانگیں فوجیانی
 بنجاہء سرا، ماں ملکء گوریچانی دمگ "
 اونگرومبش" ( )ء ارش و بنجاہء تکی ویران اش
 کرت.

سال ۱۹۷۳ء، تپاکیں راجانی ہوربندء " مزن
 دیوان" (جنرل اسمبلی)ء مَنگ بوت کہ سواپو،
 نمیبیاء استمانء نمایندگ پجارگ و زانگ بییت.
 اشیء سببء، سواپو جہانی و میان استمانی پڑء،
 گیشتر و مستریں شرف و عزتےء واہند بییت.
 سواپوء جہد روچ پہ روچ دیما روان ات. ایوکا
 ماں ۱۹۷۵ء جولائی تا ۱۹۷۶ء اگستء دورانء،

سواپوے سرمچاراں ۷۵ فوجی کارروائی کرت۔ سال ۱۹۷۶ء، حکومتء ملکء سرزمینء نیمےء، امرجنسی جاوے جار جت۔ سدانی حسابء، سواپوے سروک و کارکنوک گرگ و بند کنگ بوت انت۔

سواپوے بنجاهی کمیٹیء مطابقء، سال ۱۹۸۰ – ۱۹۸۱ء "نمیپیاہ استمانء آجوئیء فوج" ( )ء یونٹاں، دشمنء دوہزار سپاہیگ و افسر کشتگ و یا زدگ کرتگ انت؛ پنچ بمب گواریں جنگی جٹ بالیگ و چار ہلی کوپٹر جتگ و دور داتگ انت۔ نوزده فوجی بنجاہ و کیمپ تباہ کرتگ انت و دگہ بازیں فوجی گونڈ و مزنیں سلاح و سامان تباہ و بے کار کرتگ انت۔ ۱۹۸۲ء سالء، دشمنء ۲۸۰۰ سپاہیگ کشگ و یا زدگ، ۷۹ بالیگ و ہلی کوپٹر جنگ بوتگ انت ۸۔ ۱۹۸۳ء سالء، جنگ ماں ہما دمگاں ہم کشگ بوت کہ زرباری افریکاء و اکدارانی ہیالء مدام آرام و سارت اتنت۔ چہ آئیء رند، سواپوے سرمچاراں، ماں شہراں ہم دشمنء سرا ارش بنگیج کرت۔

پہ سواپوے زرمبشء نزور کنگء، زرباری افریکاء اپارتاید رجیمء، بید چہ فوجی کارروائیاں، دگہ وڑوڑیں کوشش ہم کرت انت۔ یکے چہ اے کوششاں، دموکراتیک ٹرن ہال الاٹینس ( )ء

لوٹے سرا، سواپوے یکے چہ بُن ہشت ایرکنوکاں
 " توویو جا توویو " ( ) ء آزات کنگ ات. آہانی
 گمان ات کہ گوں اے مردے آزات بیگے، سواپوے
 تھا پرشت و پروشے ودی بیت و ہمے دابا لوٹت
 اش کہ " ڈی ٹی اے " ء کہ سواپوے مستریں مخالف
 انت، مردمانی دیما مزن پیش بہ دار انت و نامدار
 ای بہ کننت. بلے اپارتاید رجیم اے واہگ پورہ
 نہ بوت. " توویو " ء چہ آزات بیگے رند گشت: "
 تا وھدے کہ منی ماتیں وطن آزات مبیٹ، من
 آزاتیء احساسے نہ کناں " و آئیء وتی هوری و
 ہمبستگی گوں سواپوے جار جت و زرباری
 افریکاء خلافء جد و جھدے ترند تر کنگے لوٹ
 کرت. انوں اے مرد سواپوے سگریٹری جنرل
 انت.

سواپوے وتی جھد ماں درستیں پڑاں برجاه داشتگ
 و دیما برتگ. آئیء ہم سلاحبندیں جنگ کرتگ،
 ہم سیاسی جد و جھد کرتگ و پہ وتی ملکے
 آزاتیء، گوں دشمنے گپ و تران ہم کرتگ.

میان استمانی ہمبستگی:

نمیبیاءِ راجی زرمبشے سوبین بیگے، جھانے
 دیمروی پسندیں فکر، میان استمانی و دمگی

هوربند و دیمروی پسندیں ملکائی کرد (رول) ہم
شמושگ نہ بیت انت.

یوان او :

ستر کہ تپاکیں راجانی هوربند ( )ء سراء،
امپریالستی ملکائی اثر باز انت و آئیء پہ وتی
فیصله و مَنگ نامہانی عمل کنگ و کنائینگء
زور و واکے نیست بلے پہ جهانء بازیں اڑ و
مسئلہانی گیش و گیوار و پہ درانڈیہ کرتگینانی
گزرانی اڑانی کم کنگء، آئیء کوشش و کار، بے
هیچ ہم نہ انت.

پہ نمیبیاء مسئلہء گیش و گیوار کنگء، ۱۹۶۸ء،
" یوان او"ء نمیبیاء سراء، زرباری افریکاء
واکداری غیر قانونی جار جت و چه آ جارء رند
ہم، اگاں هر وهدے ماں اے هوربندء، نمیبیاء
جیڑہء سراءگپ و تران بیتگ گڑا چه آئیء آزاتیء
حمایت بوتگ. ہمے دابا، نمیبیاء درانڈیہ
بوتگینانی گزرانی کمک تا یک حدےء، یوانء
کرتگ. رھادگیں سالء مئیء ماہء، یوانء وتی
۰۴۶۵ فوجی نمیبیاء دیم دات انت تا کہ گچین
کاریء دورانء، امن و امانء برجاہ بہ دار انت.

اے گچین کاری، پہ نمیبیاء و تواک و آزاتیں ملک و حکومتِ جوڑ بیگ، برجہ دارگ بیگ ات۔

افریکاءِ تپاکئی ہوربند:

Organization of African Unity

اے ہوربندے چہ مستریں مراد و کوششاں یکے اے بوتگ کہ استعمار چہ افریکاء و لگوج بہ بیت۔ اے ہوربندے، پہ "انگولا"، "موزامبیک" و "زیمبابوے" آجوائے زرمبشے پُشتپناہیے ہم مزنیں کردے ہست ات۔ چہ اشیء رند، افریکاء تپاکئی ہوربندے وتی مستریں مقصد، ماں زرباری افریکاء اپارتاید و لگوج کنگ و ماں اے دمگ، اولسی و اکداری ہوربندے برجہ دارگ جتگ ات۔

۱۹۷۵ء جنوریء ماہ، "دارالسلام"ء، ہوربندے آجوائے کمیٹیء دیوانے بوت؛ اے دیوانے جارتاکے من ات و ہمے جارتاکے لوٹگ بوتگ ات کہ سرجمیں افریکا چہ نسل پرست و استعماری رجیماں آجو بہ بیت۔ راست انت کہ ماں اے ہوربندے بازیں باسکانی تھی و ڈٹی سیاستاں، چو کہ: نمیبیاء آزاتی و اپارتاید ختم کنگے گوں یکدگرے، اختلاف ہم ہست بلے پہ بنیادی مسئلہانی گیشینگے، آہاں ہمکاری کرتگ۔ بلے چو کہ اے ہوربندے یک فوجی ہوربندے نہ بوتگ

و نه انت و زرباری افریکاءِ دیما، آئیءِ باسکانی فوجی واک و زور باز کمتر انت، پمیشکا آھاں پہ نمیبیاءِ آزاتیءِ، جنگءِ وس و توان نہ بوتگ۔ بلے پدا ہم آھاں، نمیبیاءِ آجوئی زرمبش گوں سیاسی۔ گزرانی پشت پناہی و مدت و تا حدءِ سلاحانی دیگءِ کمک کرتگ۔

سال ۱۹۸۴ء، "سواپو"ءِ سروک "سام نجوم"ءِ گشت: "فرنٹ لاینءِ ملک و چہ درستان گیشتر، انگولا پر ما مزین کمکے انت۔ ہمے دابا ما "یو ان"، "او اے یو" و "غیر جانبداریں زرمبش" ( ) ءِ منتواریں کہ چہ مئے جد و جہدءِ پشتپناہی کنگءِ انت ۹۔

سوویت یونین :

۱۹۱۷ء سوشلسٹ انقلابءِ رند، سوویت یونینءِ استعمارءِ مخالفت و راجی آجوئی زرمبشانی پشتپناہی کرتگ۔ چہ راجی آجوئی زرمبشان پشتپناہی، سوویت یونینءِ حکومت و کمیونسٹ پارٹیءِ وتی میان استمانی ذمہ حساب کرتگ۔ اے چیز ماں سوویت یونینءِ کمیونسٹ پارٹیءِ پروگرامءِ کہ ماں آئیءِ بیست و دومی کانگرسءِ

منگ بوت، نبشتہ انت۔ نمیبیاءِ راجی آجوئیءِ
 زرمبش، چہ سوویت یونینءِ نیمگا مدام پشتپناہی
 و "سواپو" نمیبیاءِ اولسءِ برحقیں نمایندگ پچاہ
 آرگ بوتگ۔ سوویت یونینءِ، سواپو سیاسی و ہم
 مالی پڑءِ کمک و مدت کرتگ۔

سال ۱۹۷۷ء، " پود گورنی" وتی سفرءِ درگتءِ
 - کہ دیمپانیءِ وزیر ہم گون ات - ماں فرنٹ لاین
 ملکاں (تنزانیاء، بوتسوانا، انگولا، موزامبیک،
 زمبیا، زیمبابوے) گون سواپوئے سروک، سام
 نجوماءِ ملاقات کرت۔ چہ آسفرءِ رند، گڑا سوویت
 یونین گون فرنٹ لاین ملکاں دوست بوتگ۔

روکپتی حالتاک و تاک کاراں مدام حال داتگ و
 نبشتگ کہ چہ سوویت یونینءِ، مزنیں سلاحے
 فرنٹ لاین ملکاں دیم دیگ بیگءِ انت تا کہ سواپو
 و اے دگہ راجی آجوئی زرمبشاں، رسینگ بہ
 بنت۔

آہانی گشگءِ مطابقء، گون اے سلاحاں " ٹی
 ۳۴، ٹی ۵۴ ٹینک"، " ۱۲۲ ام ام راکٹ جنوک"
 و فوجی گاڑی ہم ہور انت 10. اے گپ تا چہ
 اندازہءِ راست بیتگ انت، ما گشت نہ کنیں بلے
 سہرا انت چیزکے بوتگ کہ چشیں مزنیں
 سلاحانی نام گرگ بوتگ و اے ہم رد نہ انت کہ
 مخالفیں تاک کار ضرورتءِ و ہدء، بازیاناں کم و

کمیناں باز گشگ و پیشدارگء، ہیلدار و کواس انت.

اے گپ چہ کسء چیر نہ بوتگ کہ سوویت یونینء، چہ سواپوء پشٹیناھی کرتگ؛ چیا کہ سواپو امپریالسٹ دشمنیں هور بندے انت و سہرا انت، و ہدے کہ حکومتء و اہند بہ بیت، روکپتی ملکائی اثر ماں نمیبیاء کمتر بیئت و اے چیز سوویت یونینء سیتء و روکپتء تاوانء انت.

گپ و تران:

سال 1987ء ستمبرء ۲۹ء روچء، زرباری افریکاء اپارتاید رجیمء، تپاکیں راجانی هور بندے سلامتی کونسلء ۴۳۵ منگ نامہ پہ ناکامیں دلے من ات. اے منگ نامہء بنیادء، نمیبیاء و تواکی و آزاتیء جیڑہء گیش و گیوار چہ گپ و ترانء راہء لوٹ بوتگ ات. رندترا، زرباری افریکا پہ گپ و ترانء ساجو بوت.

ماں افریکاء، پرتگالی امپراتوریء پرورش و نوکیں و تواک و امپریالسٹ دشمنیں ملکائی جوڑ بیگ و نمیبیاء راجی آجویی زرمبشء دیمروی

سبب بوت انت کہ زرباری افریکا ، میان استمانی
 پڑء وتارا ایوک به مار ایت و نمیبیاء سرمچارانی
 سلاحبندیں جھدء دیمروی و جهانء انسان دوست
 و دیمروی پسندیں واک و مردمانی زور پر دیگء،
 زرباری افریکا ناچار کرت کہ رسمی وڑا، نمیبیاء
 آجوئیء باروا، گپ و ترانء به مئیئت.

روکیتی ملکانی واہگ ات کہ نمیبیاء جیڑهء، یک
 وڑء به گیشین انت کہ پر آہاں تاوانبار مبیئت؛
 پمیشا 1977ء سالء، " کنٹکٹ گروپ" ( ) جوڑ
 کنگ بوت. اشیء تھا، امریکا، کینیڈا، بریتانیا،
 جرمنی و فرانس (فرانس ۱۹۸۳ء در بوت) ہور
 اتنت. حقیقتء اشان نہ لوٹت ات کہ گپ دیما بہ
 روت و مسئلہ حلّ بہ بیئت. بلے پدا ہم یک و دو
 رندا، ہمے گروپء میانجیگریء، زرباری افریکا
 و سواپوئ در میانء گپ و تران بوت انت. ۱۹۸۴ء
 مئیء ماہء ماں "لوساکا"ء، گپ و ترانء توکی
 مردم ہمے گروپ ات کہ گپ دیما نہ شت انت؛
 دیما نہ روگء سبب، امریکا و زرباری افریکاء "
 لینکیج پالیسی" ( ) زانگ بوت. بزاں زرباری
 افریکاء گون وتی روکیتی سنگتاں زور پر دات
 ات کہ پہ اے اڑء گیشینگء، ضروری انت کہ
 کیوباء فوجی چہ انگولاء در بہ بنت. آ وهداں اے
 پالیسیء دو مزنیں مراد اتنت. یکے ایش وهدے کہ

کیوباءِ فوجی چه انگولاءِ در به بنت گڑا انگولاءِ انقلابی رجیم یا چیپنگ بیت و یا ہنچو نزور بیت انت کہ انقلاب دشمنان، حکومتیءِ بہر بہ دنت و یا سواپوءِ مدت کرت مہ کنت۔ دومی مراد ایش ات کہ گوں انگولاءِ نزور بیگءِ، سواپوءِ ہم نزور بہ کنت تا کہ سواپو ہم ناکام بہ بیت کہ " ڈی ٹی اے" ( )ءِ گوں وتءِ ہور بہ کنت۔ آہانی لوٹ چہ سواپوءِ نیمگا منگ نہ بوت و اے دابا گپ و تران بے سوب بوت انت۔

اے گروپءِ میانجیگریءِ، گپ و ترانان بر و آسرے نہ دات۔ ہما "لوساکا"ءِ گپ و ترانان رند، سواپوءِ کماشءِ گشت: " امریکا، کنٹیکٹ گروپءِ نئیلیت کہ پہ گپ و ترانانی دیمرویءِ کارے بہ کنت"۔

پہ نمیبیاءِ آجوءیءِ، رندا چارنیمگی گپ و تران بنگیج بوت انت کہ ماں اے گپ و ترانان، امریکا، انگولا، کیوبا و زرباری افریکا ہور اتنت۔ اداں ہم، چہ زرباری افریکاءِ نیمگا زور پردیگ بوت ات کہ کیوباءِ فوجی ماں انگولاءِ، گپ و ترانانی دیما نہ روگءِ مستریں اڑ انت۔ سہرا انت کہ زرباری

افریکا پدا ہم ناچار بیتگ ات کہ گپ و تران بہ کنت و وتی فوجءِ چہ انگولاءِ زرباری دمگءِ بہ

کشیت. ناچار بیگہ مزین سببے ایش ات کہ ماں انگولاء ہاکہ، زرباری افریکاء بازیں سپاہیگے کُشگ بوتت. دومی سبب اے ہم ہست ات کہ امریکا و سوویت یونینء گپ و تران، بازیں پڑاں دیما روان اتنت و "پریٹوریا"ء فکر جنگ ات، چوش مبیٹ کہ گپ و تران نہ کنگہ سببہ، چہ امریکاء پشتیناہیء زبھر بہ بیت. ابید چہ اے دوئیناں، اقتصادی مسئلہ ہم مزین سببے ات. انگولا و نمیبیاء جنگہ، زرباری افریکاء روچے دو میلیون ڈالر خرچ بوت ات 11.

ہمے گپ و ترانانی آسرہ، زرباری افریکاء وتی فوجی چہ انگولاء در کرت انت و تا ۱۹۸۸ء ستمبرہ، درستیں فوجی دربوتگ اتنت. بلے پہ ۴۳۵ مَنگ نامہء عملی کنگہ، انگت ہم اڑ ہست ات. انگولا و کیوبا پہ اڑہ گیشینگہ آسانتر کنگہ، چہ وتی پیسریگیں گپاں کمے جھلتر آتک انت. آسرہ، ماں جنیواہ ۱۹۸۸ء نومبرہ پانزدہہ، مَنگ بوت کہ کیوباہ فوجی چہ انگولاء، ۲۷ ماہہ تھا در بینت و تپاکیں راجانی ہوربندہ "پلان"ء عملی بیگ چہ ۱۹۸۸ء اپریلہ اولہ بنگیچ بہ بیت.

سرجمیں جہان، اپریلہ اولی روچہ ودارہ اتنت. اپریل آتک، تپاکیں راجانی ہوربندہ سلاحبندانی برگ ماں

نمیبیاء بنگیج بوت. همه و هدهء، زرباری افریکاء دگه پلینڈی یے کرت؛ زرباری افریکاء فوجیاں، سواپوء سرمچارانی سرا ارش کرت و بازیں سرمچار و زرباری افریکاء لہتے فوجی گُشگ بوت انت. چہ اے کارء زرباری افریکاء مراد ایش ات کہ جہانء بہ گشیت، اے سواپوء کار انت و اے دابا سواپوء، چہ نیمگے تپاکیں راجانی ہور بند و جہانء دیما میار بار بہ کنت و اے دگہ دیما، گچینکاریء سرا اثر دَور بہ دنت. بلے شرّ بیت کہ اداں ہم سیاہ رو بوت و آئیء اے کارء ابید چہ سرمچارانی ہونء ریچگء دگہ سوبے نہ کرت.

تپاکیں راجانی ہور بندء تا مئیء دہء، وتی 4650 فوجیانی برگء کار آسر کرت و پہ گچینکاریء چن و لانچ بنگیج بوت انت.

سواپوء سوب :

ماں نومبرء گچینکاریاں، سواپوء مخالف " ڈی ٹی اے " ( ) ہر ورژیں کوشش کرت تا کہ بہ کثیت. "ڈی ٹی اے" ماں وتی دیوان و مُچّیاں ابید چہ لیڈرانی گشتانکاں، ساز و آواز و چاپ و سُهبتء پروگرام ہم رد و بند دات اتنت. گچینکاریانی تگ

و تاچہ دورانء، سواپوہ و تی سئے بنیادی مراد
مردمانی دیما آرتگ اتنت:

۱- پہ درستیں استمانء راجی تپاکیء و دی کنگ،
بید چہ رنگ، آیدیالوجی، دین و مذہب و دگہ
رہبندانی چارگء.

۲- سواپوہء دراج مدتیں اقتصادی اسٹرائجیء
بنیادء، ملکء اقتصادء دیمروی دیگ.

۳- ماں نمیبیاء سرزمین و اے دمگء، سہل و
ایمنیء آرگ و برجہ دارگ 12.

نومبرء ہپت، گچینکاریء روچ ات؛ ریڈیو و
حالتاکانی رپورٹء مطابقء، مردم پہ اوٹء دیگء
سک ہدوناک بوتگ انت. اوٹ دیگء جاہاں،
دراجیں رد گندگ بوتگ انت؛ چوکہ: ماں
"ویندھوک"ء بنجہاھی پولینگ اسٹیشنء، اوٹ
دیوکانی ردء دراجی سئے کیلومیٹر بوتگ.

ہپتگےء رند، گچینکاریانی آسر رسمی وڑا اعلان
بوت. ہنچو کہ پیسرا مردمانی گمان ات، نمیبیاء
اولیگیں عامیں گچینکاریاں، سواپو سوہین بوت.
قانون جوڑ کنوکیں اسمبلیء چہ ۷۲ سیٹاں، ۴۱
سیٹ، سواپوہء کٹ ات انت. سواپوہء مستریں
مخالف "ڈی ٹی اے"ء ۲۱ سیٹء سوہین بوت.

یونائیٹڈ دموکراٹیک فرنٹء چار، ایکشن کرسچن نیشنل سئے، نمیبیاء فیڈرل کنونشن یگے، نمیبیاء نیشنل فرنٹ یک سیٹ ء و اھند بوت انت.

تپاکیں راجانی ھور بندء سکرپٹری جنرلء ماں نمیبیاء خاصیں نمایندگ " مارتی اھتیساریء گچینکاریانی آسر، راست جار جت.

ماں اے گچینکاریاں، نمیبیاء اوٹ دیوکانی ۵۷ درسءء، پہ سواپوء اوٹ دات و سوبین کرت بلے سواپو ماں قانون جوڑکنوکیں اسمبلیء، سیٹانی دو بھرء و اھند نہ بوت تا کہ وتی دلء میلء وتی پروگرامء، دیما بہ بارت. نوں آ دگہ کستریں پارٹیانی دستء انت کہ راجدوستیں رھ بندے بہ گر انت و سواپوء حمایتء بہ کننت و یا گوں راج دشمنان ھور بہ بنت و سواپوء پروگرامانی دیمروئیء دیما اڑے بہ بنت. دیما چے بیت انت، مردم پہ دلجمی گشت نہ کننت بلے پہ نمیبیاء اولسء، اے مزنیں گنجے انت کہ چہ سد سالء گلامیء سانکلاں آجو بوت انت. نمیبیاء نوکیں تاریخ بنگیج بوتگ.

(تاکبند تپتان، دسمبر ۱۹۸۹- جنوری ۱۹۹۰)

- International Affair (Monthly) -1
 No:6, 1981 p.137
- South (Monthly) London, May -2
 1987, p.27
- Asia and Africa Today (Bimonthly) -3
 Moscow, No:3, 1984
- News Week (Weekly), September -4
 14. 1981 p:18
- New Times (Weekly) Moscow, 7 ,6 -5
 p: 21 1983 ,Oct ,No:41
- Asia and Africa Today (Bimonthly) -8
 Moscow, No: 6, 1984 P: 13
- New Times (Weekly) Moscow, No: -9
 27 July 1984, p: 27
- Daniel S. Papp: The Soviet Union -10
 in the Third World Edited by Roberth
 .H Donaldson
- Asia and Africa Today -11
 (Bimonthly) Moscow, No: 5, 1989 p:
 32
- New Times (Weekly) Moscow, -12
 No: 48, 1989, p: 7

لہتے گالبندانی انگریزی کہ ماں اے نبشتانکء
 کارمرز بیتگ انت:
 Continent=مزن ہشکی
 Atlantic Ocean=اتلس مزن زر
 UNO General Assembly=تپاکیں راجانی
 ہور بندء مزن دیوان
 Rehoboth=ریہوبوت
 Bastaards=بستارد
 Windhoek=واینڈھوک
 League of Nations=راجانی انجمن
 International Court of Justice=انصافء
 میان استمانی دادگاہ
 South Africa=زرباری افریکا
 De Beers=دی بیرز
 Apartheid=اپرتاید
 Capitalist World=بُنمالداری جہان
 Platinum=اسپیتین تلاح
 Uranium=اورانیوم
 Economy=گزران/اقتصاد
 Africa People's South West
 Organisation=سواپو

ناما = Nama
 ہیريرو = Herero
 اونگرمبش = Ongurumbash
 People's Liberation Army of
 نامیبیاء استمان آجوائی فوج = Namibia
 افریکاء = Organization of African Unity
 تپاکئی ہوربند
 رابطہ/کنٹیکٹ گروپ = Contact Group
 لینکیج پالیسی = Linkage Policy
 ڈی ٹی اے = D T A

کچی نہ پرامے منء

11/03/1993

پانزدہمی سدیء گڈسرا، بلوچانی دو مزنیں ٹک بزاس "رند" و "لاشار" چہ "بولان" و "مولا"ء گٹء گوزان، رند مان "سیبی" (سیوی) و لاشار "کچی" (کچی)ء دمگاں آتک و ہنکین اش کت۔ چہ آئیء پیش، اے دوئیں ٹک، میر چاکرء پت سردار شہکء سروکیء، ہور و تپاکیں چاگردےء زند گوازینگء اتنت۔

میر چاکرء سرداریء دورء، سیبی بلوچانی بجاہ بیت۔ آ دورء قبائلی زندء، اسپ و گرہتاچیء مزنیں اہمیتے ہست ات؛ ہمیشا سیبیء مدام اسپانی گرہتاچی بیت ات۔ بیت کنت کہ مروچگیں دورء سیبیء جشن (سیبی میلہ)، ہما دورء یادگار انت۔

میر چاکرء دورء، مان سیبیء اسپانی گرہتاچیء احوال، مردمء چہ آ زمانگء شعراں ہم دست کپ انت و ہمے دابا چہ آ دورء رند، "ملا شوران"ء نامداریں شعر – کہ رند و لاشارء سی سالی جنگانی باروا انت – ہم، ہما گرہتاچیء نامء گریت کہ رند و لاشارء جنگانی بنگیچء نیمون بیت۔ چوش بیت کہ یک رندے مان اسپانی گرہتاچیء، میر چاکرء بچ "ریہان" و میر گوہرامء بچ "رامین" ہم مان گرہتاچیء ہور اتنت و گشنت کہ اے دوئیانی اسپ ہوریء ہالء سر بینت؛ بلے چو کہ فیصلہ کنوک رند اتنت ہمیشا میر چاکرء

بج ریہان، گرہبر بزاں سو بین جار جَنگ بیت۔ ہمے فیصلہء سببء، رامین پہ نہ وشی گوں وتی ہمراہاں، چہ سیبیء در بیت و کچیء واتر بیگء راہء، "گوہر"ء - کہ میر چاکرء باہوٹ ات - اشترانی ہراں ثلثیت۔

اے کارء، رند و لاشارء ہما کونہیں نہ وشی و دل رنجیء پُرانی چیرء اشکرانء ہپ و آسء جُمبلاس کت کہ آ، ابید چہ لاشاریانی ہمشوریء، میر چاکرء سرداریء جارء جنگء ودی بیتگ ات و آئیء آسرا، لاشاریاں میر گوہرامء سرء سرداریء پاگ بست۔ رندترا، پہ کچی و گنداوگء سرسبزترین زمین و دمگاں کہ لاشاریانی دستء اتنت، اے نہ وشی و کینگ گیشتر بیتگ ات۔

ملا شوران چہ سردار گوہرامء قولء کشیت:

کچیء سرا سر برتہ

نی ہرانی میارء زرتہ

سیبیء کوچگ گوں بولانء گٹء نرّیک و چہ بلوچستانء گرمترین دمگان انت۔ چہ کونہیں زمانگان، سیبیء نرّیکیں سارتیں دمگانی مالدار، زمستانء گوں وتی دلوت و رمگاں، سیبیء کوچگء آتک اتنت و گوں زمستانء ہلاس بیگء، پدا لڈ ات و وتی دمگاں واتر بیت اتنت۔ ہمے واتر بیگء وهد، ہم پر آہاں و ہم پہ ہندی مردماں، گر و دے شرتیں وهد ات؛ اے پیما پہ دلوتانی زیرگ و بہا کنگ و سوداگریء، میڑہ و مچّیانی برجم بیگ بنگیج بیت۔

گٹننت کہ بید چہ اے میڑہ و اسپانی گرہتاچیء، ماں سیبیء
 میر چاکرء سروکیء، بلوچ سردارانی جرگہ و دیوان ہم
 بیتگ انت کہ ماں ہمے دیواناں، وڑ وڑیں اڑ و جنجالانی
 سرا تران و سہل بیتگ. وھدے کہ انگریزاں، بلوچستان گیت
 گڑا سیبیء جشن ہم پہ وتی حاکیء سیئتء کارمرز اش کت.
 ہر سال جشنء وھدء، شاہی جرگہ و دیوان بیت و
 انگریزانی ایردستیں سردار و قبائلی سروک و حکومتی
 کارندھاں، داد و لقب دیگ بیت انت.

سال 1882ء فروریء ماہء، انگریزانی نمایندگ " سر رابرٹ
 سنڈیمن"ء چو شاہی دربارانی وڑا مزنیں دیوانے لوٹائینت کہ
 ماں اے دیوانء، بلوچستانء بازیں قبائلی سروک آتکگ اتنت
 و آئیء وتی گشتانکء تھا، اے گپ دیما آرت کہ ماں سیبیء
 ہر سال " اسپانی میلہ" بہ بیت کہ چہ اشیء، سردار و قبائلی
 سروکاں وت ماں وتء دیوان و گپ و ترانء موہ رسیت و
 ہمے دابا پہ اسپانی ردوم و سوداگریء ہم دیمروی بیت انت.
 اے پیما 1885ء سالء، دلوت و اسپانی میلہ دارگ بیت. چہ
 آئیء پد، نوں ہر سال فروریء ماہء، ماں سیبیء اے جشن و
 میڑہ برجہ دارگ بیگء انت.*

ماں اے دراں ڈیھیء، اگاں ما و شما وتی راج و سرزمینء
 چشیں کونہیں دوداں جشن بہ گرین و برجہ بہ داریں، چہ
 اشیء شرترین کار دگہ چے بیت کنت؛ چیا کہ یک نیمگے پہ
 اے ملکانی راج و مردماں، مئے دود و ربیدگء پچارء وسیلہ
 بینت و اے دگہ نیمگا، ہماہانی سیادی و نزیکیء کہ ماں
 دراں ڈیھیء، دل اش پہ وتی راج و گلزمینء سچیت و پر

آئیءِ کُٹ و ہمبازءِ ہدوناک انت، گیشتر و مُہتر کنت۔ ہمے
 دابا پہ مئے ہما نوک رودیں زہگانی کہ ماتیں وطن اش نہ
 دیستگ یا ہما عُمراءِ دران ڈیہ بیتگ انت کہ آہانی کودکین
 ذہنء، آ رنگ و دروشم شموشتگ انت، گون وتی راج و
 ملکء، سیادیءِ رشتگءِ برجہ دارگءِ وسیلہ و مہر و
 دوستیءِ برجہائیءِ سبب انت۔

گشنت کہ سردار گوہرام لاشاریءِ قول کتگ ات کہ وتی
 ملک و سرزمینءِ ہچبر یلہ نہ دنت و چو گشتگ اتی:

" گوہرامءِ را بی دو جاگگ

گور بیت یا مُجیں گنداوگ"

بلے وت مان وتی سی سالانی جنگ و کُشت و کوشء، آئیءِ
 کچی و گنداوگ پہ ناکامیں دلےءِ یل دات انت، سیندءِ شت و
 جاہ مند بیت۔

چو میر گوہرامءِ وژا، ما و شما ہم کہ وتی ملک و ڈیہ پہ
 ناچاری و ناکامیں دلےءِ یلہ داتگ، اگان دگہ مزنیں کارے
 کت نہ کنیں بلے کم چہ کم چو سردار گوہرامءِ بیچ " میر
 بگرخان"ءِ وژا، وتی ماتیں وطنءِ یاد بہ کنیں کہ آئیءِ کچی
 چوش گیر آرتگ و زہیر نالتگ ات:

کچی نہ پرام نئے منء

سُہر کن نئے تو ہوشگان

سوری دہ گنجیں مٹھڑء

درستان منی سوزے جو انت

کچی نہ پرام نے منء !

کچی نہ پرام نے منء !

*بچار، ماہتاک " بلوچی لبرانک"، جنوری 1993 – دیم:

89-90

مٹھڑ، سوری = کچیء جاگھانی نام انت.

سوز = اسپء نام

دلگوش: اے نبشتانک پہ سیبی میلہء دیوانء کہ ناروےء
بلوچاں برجم داشتگ ات، راہ دیگ بیتگ ات.

مولوی عبداللہ روانبڈ (پیشنی) ء

شاعری ءِ راجی پھنات

پہ ہر نبیسوک، عالم، زانتکار، شاعر و ادیبءِ فکر و
 ہیلانی چگاسگ و آہانی باروا، وتی ہیلانی درشان
 کنگء، ضروری انت کہ آئیءِ درستیں یا گیشترین
 نبشتہ، شعر و کارپد، گوں ہیرت چاریءِ چارگ بہ
 بنت۔ مولوی عبداللہ، ہما عالم انت کہ "فقہءِ لال،
 تفسیرءِ مُروارد، فلسفہءِ آکوت، منطقءِ ڈر، ادبءِ
 طلا، صرف و نحوءِ نقرہ، ریاضیءِ الماس ...*" و
 ہما شاعر انت کہ آئیءِ قلم "لولو انگیزیں گُھر گوار"،
 "نگارانی سُخن سنجیں رقم کار" و ... انت؛ گڑا پہ
 چشیں عالم و زانتکارےءِ فکر و ہیلانی سرا نبیسگ،
 منی وڑینانی نہ بلکیں مزنین نبیسوک و شاعرانی ہم
 دست و قلمءِ ہور، نظر و ہوش ہم لرزیت۔

مولوی عبداللہءِ فقہ، تفسیر، فلسفہ، منطق، صرف و
 نحو و ریاضیءِ باروا، ما ہچ گشت نہ کنیں – نئیکہ

مئے بُنگپ انت – چیا کہ آئیءِ نبشته و کتاب دنیگا
 چاپ و سنگ نہ بیتگ و مئے دیما نیاتگ انت۔ البت،
 آئیءِ شاعریءِ فکر و ہیالانی سرا، مردم چیزے گشت
 کنت چیا کہ آئیءِ بازیں شعرے چہ پهلوانانی و ش
 زیملیں زهیروک و دُرّیں دیگالان، مردمانی گوشان
 کپتگ و لہتے چاپ و سنگ ہم بیتگ انت۔

ادان، ما ہم ایوکا آئیءِ لہتے شعرانی – کہ مئے
 دستءِ کپتگ و اشکتگ انت – ہیالءِ سرا گوں آئیءِ
 چاگرد و وهدءِ جاورانی چارگء، چمشانکے دئیں۔

میلادی (عیسوی)ءِ بیستمی سدیءِ بنگیچء، بلوچی
 شاعریءِ فکرءِ تھا بدلی آیان بیت۔ اے ہما وهد ات کہ
 مان اے دمگء – انڈین سب کانٹیننٹ – انگریزانی
 استعمارءِ خلافء، آجوئیءِ زرمبش دیما روان و
 سیاسی گل و هوربند، جوڑ بوتگ و کار کنگء اتنت۔
 مان بلوچستانءِ ہم، انگریزانی ظلم و زوراکی و لشکر
 کشیءِ خلافء، بلوچاں پہ وتی ماتیں وطنءِ پھریزگ
 و راجی آزاتیءِ برجاہ دارگء، وتی زند و مال ندر
 کرت اتنت۔ مان چشیں جاوران، بلوچی شاعریء
 سیاسی رنگ زرت و بلوچ شاعران، بیگانگیں واک و
 لشکرانی خلافء، بلوچانءِ پہ یگوئی و تپاکیء گوانک
 و کڈن کرت ات۔

بلوچستان ۽ روکپتی دمگء، وهدے که رضاشاهء گون
انگریزانی کمک و مدتء 1928ء سالء، لشکر کشی
کت، گون بلوچانی اوشتاتگیء دیم په دیم بیت و چه
بازیں جنگ و مڑےء رند – چو که رضاشاهء فوج
گون نوکتر و شرترین سلاحاں، سلاحبند ات –
بلوچانی پرورش دیگء سو بین بیت.

اے دابا ما گندیں که بلوچستان چه دو نیمگا –
رودر آتکء انگریزء و چه رو ایرشتء ایرانء –
فوجء لشکر کشیء آماچ و آئیء آسرا، چه وتی وتواکی
و وتواجهیء زبهر بوت؛ بلوچستان ۽ سرزمین بھر
کنگ و بلوچ راجء سرا، راجی ستم و زوراکی برجاه
و گون وهدء گوزگء روچ په روچ گیشتئر بیان بوت.

همے زمانگ و جاور انتت که مولوی عبدالله پیشنی
(روانبد) ماں بلوچستان ۽ مگورانء – که بلوچستان ۽
دل انت و دو دیمی شہماتانی آماچ – پیداگ و مزن
بیت. ماں چشیں جاوراں گڑا چون بوت کنت که راج
دوستیں زانتکار، عالم، نبیسوک و شاعر په وتی راجی
پجار و قومی حقانی گوانکء بُرز کنگء، وتی زبانء
لِل و قلمء به پرورش انت.

مولوی عبداللہ ہم ہما شاعر انت کہ آئیء شعرا نی تھا،
 پہ راجی حقانی گرگء جد و جہدء سکین، شریء
 گندگ بیت انت.

بچار آئیء وطن دوستی چہ پیما پدّر و سہرا انت:

جی مئے وتی ملک کُھن

میریں بلوچانی وطن

رَشکِ یمن داغ خُتن

دوستتے بسے نزدیک من

ہنچو کہ ساہ اندر بدن

پر مئے دلء مثل چمن

یا

وشیں وطن مئے مکوران

دائم بیاتتے کامران

آباد و سبز و میزران

هر وقت کہ تنی نامء گران

تنی بو چو مسکء بیت زران

تئی دلجمیں گٹ و گران
سیہ بند، سبزیں تیہران
گپ جننت گون جمبران

یا

اے مکوران، اے مکوران
دائم پہ تئی یادء زران
تئی متّ نہ انت مازندران
وصف ات کنان تا دم بران
ہجبر مباتئے لیمران

بلوچستانء سرا، راج دشمنیں واکانی واکداریء
سببء، بلوچ راج دنیگا ماں پدمنتگیں اقتصادی۔
اجتماعی سیالداریانی تھا زند گوازینگء انت۔ بلوچ
راج انگت ہم – تا حدء – قبیلہ و ٹگانی تھا بھر
انت؛ البت راجدوستیں سیاسی ہوربنداں مدام اے گپء
سرا زور پر داتگ کہ بلوچ ہما و ہدء پہ وتی حقانی
گرگء سویین بیت کہ گون یگوئی و تپاکیء، جد و
جہدء دیما بہ بر انت۔ چیا کہ بلوچانی راجی زرمبش و
جہدانی تاریخء، شریء شون داتگ و ثابت کتگ کہ

انگریز یا ایرانِ فوجِ ارشانی دیما، بلوچانی پرورش
 مستریں سبب، جد و جہد و جنگانی قبیلہ ای راہ و
 رہبند بیتگ انت۔ پمیشا مولوی عبداللہ ہم درستیں بلوچ
 قبیلہ و ٹگانی هوری و تپاکیء گپء جنت، چیا کہ بلوچ
 درست یکیں لوگء فرزند و یکیں دود و ربیدگء
 واهند انت۔

سرباز تا سرحد و سراوانء

هنگ و بمپشت تا حد مینابء

بنت و بشکرد و زر گور انت چہبار

کُل بلوچ یکیں لوگء فرزند انت

گون همه یکیں جامگ و شلوار

نئیکہ ما ایرانء بلوچ تہنا

بلکیں تا هب و سیبی و خُردار

چاکر و گوهرامء یلیں پُستگ

نیل انت ماں لاکبندء بُشء لیگار

راج دشمنیں حکومت و آہانی کاسگ چٹانی مدام
 کوشش انت کہ زحمت کشیں اولسء مجگ و دلء بہ
 نندین انت کہ ماں ملکء تہا، ادناترین چیزے ہم اگاں

آہاں رسیت گڑا بزاں آ، واکدارانی سخاوت و مردم دوستیء نشان انت، نئیکہ اولسء حقانی ناچیزیں بھرے۔ مولوی عبداللہ چشیں راج دشمن و مردم ریپینوکانی پاشکء پاد کنت و گشیت، حق پنڈگے نہ انت کہ اولس آئیء چہ واکداران بہ پنڈیت بلکیں چو سوج دنت:

حق نہ انت چیزے کہ رسیت مفتء

باید انت حقء پد بہ جنت حقدار

بیگانگ و استمان دشمنیں واکدار و حکومت مان جہانء ہما درستیں کُنڈ و دمگاں کہ اوداں راج پہ وتی وتواکی و وت واجیء حقانی گرگء، جد و جہدء دیما برگء مان سیاہ بند و شتکیں تلار و گران و یا بزیں جنگلاں سنگر گر انت گڑا کوشش کننت کہ راجء چشیں جد و جہد کنوکانء، پہ ملکء نزانکار و دنیاہ آ دگہ دمگانی مردمان، چو راہزن و اشرار و قانون پرورش شون بہ دینت۔ مئے دمگء ہم واکدارانی، اے گھنیں رھبندے انت۔ بلے بچار کہ مولوی عبداللہ مردمان چہ واکدارانی، چشیں راج دشمنی و مگاریاں چہ پیما پوہ و سرپد کنت:

چون بلوچء شات بیت پر وت

نامی بیت دُزّ و رھزن و اشرار

رھزنی سانڈانی گورا عیب انت

دُزّی پہ بہداریں بلوچاں عار

شاهانی واکداریءِ زمانگء، ایرانءِ راجانی راجی
 حق پادمال کنگ بوتگ اتنت. ملکءِ سرا ظلم و
 زوراکىءِ سیاہیں جمبران ساهیل کتگ ات. حق و
 آزاتىءِ گوانک گوں بندیگجھانی تھاریں کوٹى یا تیر
 و پاهوءِ لوپء، پَسو دیگ بوت اتنت. ماں چشیں
 جاوراں، سرجمیں ایرانء، آجوئى لوٹ و دیمروى
 پسندیں زرمیش گوں سگى و نگیگیں جاوراں دیم پہ
 دیم ات؛ رو ایرشتى بلوچستانء کہ اوداں مردمانى
 سیاسى زانت، ناواندگى و گزرانى۔ اجتماعى)
 معاشى-سماجى) پدمنتگىء سببء چہ ایرانء دگہ
 دمگاں کمتر ات، جاور انگت بدتر اتنت. بازیں خان و
 سردار ہم، حکومتء کاسگ چٹ جوڑ بوتگ ات و
 ماں ظلم و زوراکىء گوں حکومتء هور اتنت.

مولوى عبدالله همے جاوراں ماریت و راجى آجوئىء
 زرمیشء نزورى و بے گواھىء گوں بلوچ راجء بے
 گواھىء برابر زانت انت:

کیتگ چہ شاگاں نر پلنگ

پروشتگ غمان شیرانی ونگ
شومین شگالان کت درنگ
دَمال کنت روباه لنگ

یا

بارین بلوچ چو پتتگ
حیران و هُشک انت گتتگ
پدکنزکائی هتتگ
پتکینکی قوم چتتگ

یا

دنیا شتگ بود و رجا
کپتگ جهان دنز و مُجء
میرین بلوچ بوت انت کجا

همے پیما، راج دشمنین حکومتء هما دُرگوش و
کاسگ چٹان کہ پہ وتی لاپء چارینگء، وتی براتانی
سرا، چه حکومتء هر پیمین همراهداری و زوراکیانی
عمل کنگء، چک و پد نه بوت اتنت، په بلوچ راجء
چوش پجار کنت:

مُرت انت ميار جَلِيں ملوک
 راجانی تران توسیں سروک
 رپت انت به زیرِ ھاڪ و ڏوک
 مَنَت انت نزانتيڪاريں گَنوڪ
 اير رتڪه چَمِيں ڪانسلوڪ
 پر مال و دنياءَ ھدوڪ
 ٿڱَ و دغا باز و پلوڪ
 گَسوڪ و ڊروڪ و وروڪ
 ھمساھگيءَ تامءِ بروڪ
 چو پاچنءَ مست و جنوڪ
 لاپءِ غلام انت مٿلِ گوڪ

گون چشيين جاوراني مارگ و زانگيءَ بلے پدا هم، آنا
 اميت نه انت و بلوچ راجءَ اے پيما سڪين دنت:

دنيا چو استينءَ شلوڪ
 جنت و گوزيت مٿلِ گروڪ
 ره تني سڙڪ انت مٿلِ جوڪ

زیت کن وتء بندء بہ موک

رُنت و مُشیت تُہمء کِشوک

وہدے کہ راجانی زرمبش ماں ایرانء، شاہء رجیمء
 چپیگ کنگء سوبین بوت، مردم امید وار انتت کہ نوں
 ظلم و زورء دَور ہلاس بیت و ایرانء درستیں راج،
 وتی واجہ وت بنت۔ ہمے وهدء دنیگا بازیں مردم،
 سیاسی گل و ہوربند، دو دلی و شکء تھا انتت کہ
 باریں اے نوکیں رجیم و حکومت، زحمتکشیں
 استمانء حقانی برجاہ کنگء ردء کار کنت یا راج
 دشمنیں کِشکے گر ایت؛ بلے نوکیں حکومتء
 واکداریء ہما بنگیجء، مردمانی امید، آپء سرا کشک
 بوت انت۔ مولوی عبداللہ چہ ہما زانوگران ات کہ اے
 نوکیں رجیمء راج دشمنی باروا، آئیء ہچ شک و دو
 دلی یے نیست ات، بچار ات:

شپ کدی کُٹ اِتگ سیاہیں

جنجری آسمان نہ جنت استار

ظلم ظلماتء پوش اِتگ دنیا

چیری چت عدل و ہمت و ایثار

زورء چم کور گوشی سیہ چپت انت

حقّ پہ آسانی نہ کنت اقرار
جو دنت ترا و پیش کنت گندم
گوں زبان دراجی کنت ترا بیوار

راجی آجوائیء زرمبشء راہء، مرادانی منزلء
سریگ آسان نہ انت۔ اے راہء بازیں سگی، سرکپ و
ایرکپے ہست؛ باز برء مردم گھتیں سنگت و ہمراہ
ماں اے راہء ندر بینت و باز برء، زرمبش جھلیں
ڈکاں وارت و ہنچیں جاہء پہ مدتے، پد کنزگء ہم
بلکیں ناچار بیت انت۔ بلے آکسء کہ تاریخء ثابت
کتگیں اے گپء سرا باور ہست کہ جد و جہد کنوکیں
راج پہ وتی حقانی دستء آرگء، روچے نہ روچے
المء سوبین بینت یا چو کہ رحم علی مری گشیت:

حیرانی تمن ویران انت

سیت گوں شگلیں جنگان انت

ھچیر نا امید نہ بنت بلکیں مدام کوشش کننت کہ وتی
جد و جہدء گامان تیزتر بہ کننت۔ مولوی عبداللہ چہ
اے راہء سکی و سوریں شریء زانتکار انت و الم
انت ہم کہ منزلء سارتیں ساہگء ضرور رسیت۔

بلکیں روچے لیٹ کنت گردون

گوش کنت روچ از گوشه کُھسار
 تا ہما حدء من براں صبرء
 بر بہ دنت و شئیں، کُجلیں ڈیڈار
 کوہ و کنڈگ اے رھسراء باز انت
 چیل و آبدر و گریشگ انت پُر خار
 پُشت اے کوہاں ڈن کئیت پراہیں
 تچک بیت آخر راہ ناھموار

یا

ظلم روت بُرزء و پدا تر ایت
 ایرکپے ہست انت سرکپء ناچار

پد منتگیں ملک و سماجاں، بازیں ناپسند و زوراکیں
 دود انگت ہم ہست و برجاہ انت؛ یگے چہ اے دود و
 رسماں، گوں مزن عُمر و پیریں مردیناں، کسانیں
 جنکانی سیر دیگ انت. بچار ات مولوی عبداللہ، اے
 کارء چون پہ تزن ایر جنت:

گلبو کہ بواں جوان کنت
 دل بزگیں اومان کنت

گوں من کجا گل تران کنت

من پیر و گل موزگ کسان

بلوچی شاعریءِ تھا، افسانوی دروشم باز کم گندگ
 بیت انت، البت جاھے جاھے اے چیز هست؛ چو کہ
 ملا شورانءِ رندانى (گوهرءِ ہرّانى) شعرءِ، میر
 چاکرءِ ڈڈی و زور آوریءِ افسانوی دروشمے دیگ
 بیتگ. مولوی عبداللہءِ ہم لہتے ہنچیں شعر هست انت
 کہ آہاں مردم گوں " شہرزادہ ہزار و یک شپیں
 داستان" و " فردوسی" لہتے شعراں ہم درور
 گشت کنت کہ چہ تاریخی حقیقتاں باز دور انت؛ بلے
 نہ کسے چہ مولوی عبداللہءِ راجی فکرءِ انکار کت
 کنت و نہ چہ اشیءِ کہ آئیءِ اے فکر، بلوچ راجہ
 برحقین گوانگ انت.

حقءِ آواز انت گوانکِ عبداللہ تو اگر واپینگ نئے
 گوشدار

* اشرف سربازی، ماہتاک بلوچی اکتوبر 1988

بلوچی تاکبند " تپتان " مارچ 1989

کوڈکی نیمون

مولوی عبداللہ پیشنی، شست، ہپتاد و ہشتادہ دہیہ
 کلاسیکل تھرہ بے شک بلوچیہ مسترین شاعر انت۔
 ہمے پیما آ ایوکا یک شاعر و دینی عالمے نہ ات،
 بلکیں آ بلوچہ تاریخ و سیاستہ ہم پوہ و سرید ات۔
 آئیہ، جہانہ تاریخ و جغرافیاء بابتہ ہم زانتکاری
 ہست ات۔ اے درست ماں آئیہ شاعرہ سہرا انت۔
 آئیہ، بید چہ کلاسیکل تھرہ، ماں اے دگہ تھراں ہم
 شعر نبشتگ۔

مولوی عبداللہ یکے چہ مشہورین شعراں، " گل و
 زیور"ہ شعر انت۔ اے شعر، دوسد و سی و دو (232)
 بند انت۔ اے شعر، چار چار بندانی تھا بھر بھر انت۔
 ہر چار بندہ، اولی سئے بندہ رد یک آنت و چارمی

بندۂ رد گوں آ دگہ بھرائی چارمی ردۂ تا شعرۂ آخرۂ،
یک انت۔

من شاعرے نیاں و شعرۂ تکنیک و تھرائی بابتۂ
نزانان، پمیشا اے بابتۂ ہچ نہ گُشاں۔ ہنچو کہ شعرۂ
نام انت، شعر گیشتر، ہما چاگردۂ بابتۂ گپ کنت کہ
اودان، باگ انت، وڑ وڑیں پُلّ انت، گُلّ و بلبل انت؛
وشین و دلۂ تاہیر دیوکیں گوش کشیت۔ پُلّ و سبزگ
ہما و ہدی بیت کہ ہور گواریت و موسم، زمستانی
گوریچ و یا گرماگی تبد و لواریت۔

ہمے شعرۂ تہا، مولوی عبداللہ کشیت:

نقاش تقدیرۂ بچار + چون چون جنت نقش و نگار
+ باغۂ بہ تر بہ وقت بہار

حیران مانئے قدرتان

نوروزۂ وشّ گوشین ہوا + دردیں دلاں بخشیت دوا
+ چنڈیت گُلانی پلّوا

نرم و نزور و ناتوان

" نوروز " کہ چہ گوستگیں بازیں سدیاں، ماں ہنیگیں
 ایران و دگہ دو سئے ہمساہگیں مُلکان، چو مزنیں
 عیدے وڑا جشن گرگ بیت و لہتے راج ، "
 نوروز" ء و تی راجی جشن گشنت و ہرسال، ہجری
 شمسی سال ء بنگیج ء جشن گر انت۔ چو کہ مئے ملک ء
 بھرے 1928 ء ایران ء آوار جت و چہ ہما و ہدء،
 ایران ء واکدار و وتساچیں دانشور کوشش کنگ ء انت
 و لوٹنت مئے بلوچانی مجگ ء، ایرانی بیگ ء مان بہ
 کنت۔ ہئی مئے لہتے بلوچ ء فکر و باور ہم نہ گیگ
 و لپرزگ بیتگ۔ آہم دو دلی ء کپتگ انت و نوروز و
 ایرانی بیگ ء پروپگینڈہ ء توار چو ڈنڈور ء ہیژ ہیژ ء
 آہان ء سر چکرگے داتگ۔ ہمیشا ہمے شعر ء 230 بند
 یل داتگ و تیوکا دو بند دیما آورتگ و گشنت کہ
 مولوی عبداللہ ء ہم نوروز ء نام گپتگ و اے دابء،
 نوروز بلوچانی ہم جشن بیت کنت۔

شاعر، اداں پہ وتی دوست و آئی ء مہر ء یک ہنچیں
 بہشت گونگیں جاہ و چاگردے جوڑ کنگ انت؛ اے
 چاگرد و پُل و سبزگ و وشیں گوش ، بید چہ آئی ء
 مہر ء بانک ء، بے معنا و ہجّ انت۔

شعر ء اے بنداں بچار:

بُلْبُلُ بِهْ كِنْدِيْتِ مَنِيْ كُؤْلَءَ + بُرِيْتِ چِهْ كَلْزَارَءَ دَلَّءَ +
سَيْلَءَ بِهْ رَوْتِ كُؤْلِ جَنُكَلَّءَ

بَاغَءَ يِلَهْ كَنْتِ بَاغِيَانِ

مولوی عبداللہ دگہ شعرے اے بنداں بچار ات:

كِد كَدِيْ بِيْتِ كِهْ جَاهِ بِهْ جَنْتِ اِسْتِيْنِ + زُنْدِ بِهْ كَنْتِ
كُوَهْ وَ كُوچْگَانِ سِرْگُوَارِ

سَنْدِكِ وَ بِيْتِ وَ كِهچِرِ وَ زِيْدَانِ + يَكْبِرَا هَمْدَسْتَءَ بِهْ
مَلِّيْتِ هَارِ

اَدْرُوِيْنِ كِيْلِيْگِ مَنِيْ پِدَا تَرْكَا اَنْتِ + پُلْ بَنْتِ وِلْ وَ كَبْ
بَنْتِ تِيْجَارِ

بِيْرَ بَنْتِ كُوْرَانِيْ كُنُرِ سَبْزِيْنِ + مَنِيْجِ بَنْتِ سُوْلِ وَ شَاخِ
جَنْتِ لِيُوَارِ

تَبْدِ رَوْتِ وَشِ كُوْشِيْنِ بَهَارِ كَنْيْتِ + بِيْتِ جِهَانِ سَبْزِ وَ
خُرْمِ وَ كَلْزَارِ

اداں، شَرِّيَءَ سَهْرَا اَنْتِ كِهْ مَانِ بَلُوچِسْتَانِءَ، اِگَاں بَشَّءِ
(گَرْمَاگِيْ هُوْر) هُوْرِ بِهْ گُوَارِ اَنْتِ هَمْ مُلْكِ اَبَادِ وَ

بہار گاہ بیت انت؛ تبد روت و بہار گاہ بیت انت،
گواہے کہ بشّ ، ہامینء تاوان ہم دنت۔

من پہ دلجمی گشت کناں کہ مولوی عبداللہ، ہما
درستیں توصیف و ستا چہ بہار ، نوروزء و ہد و
موسم و باگ و گل و پُلّاں کتگ انت، درست پہ وتی
مہرء ستاء کتگ انت؛ اگاں نہ بید چہ آئیء مہرء،
ہمے سرجمء بے سیت و ہیچ انت۔ " نوروز " ء موسم
ماں شعرء آرگ بیتگ بلے ہیچ پیما شون دیگ نہ
بیتگ کہ " نوروز "، بلوچ چاگردء تھا ہست و یا بلوچ
دودء بہرے انت۔

دل کودکی نیمون کنت + دلبر نزاں چون کنت +
چمّانی ارساں ہون کنت

یا بوسےء مہمان بان

سنوتاپ

پہ دوئیں جہانی جنگانی کشگ بیتگینانی یادِ دارگ و
 احترامء، ہرسال یازدہ نومبرء، بریتانیاءِ مردم دو
 مینٹ بے توار بیئت و اوشت انت. حکومتِ سروک،
 سیاسی سروک و بادشاہی کھول ہم ہمے یادِ
 احترامء ہور بیئت. دو مینٹِ خاموش اوشتگ، یازدہ
 نومبر سہبِ ساعت یازدہء بیت انت.

" سنوتاپ " Cenotaph

یادگار چیدگے انت پہ جہانی جنگِ کشگ بیتگینان
 کہ دگہ ہند و دمگان گور کنگ بیتگ انت.

اے یاتمانی چیدگ، لندنء "وائیٹ ہال"ء ۱۹۱۹ء۔
 ۱۹۲۰ء لیک کنگ بیتگ. بریتانیاءِ ہما و ہدء مزن
 وزیر " لوید جورج"ء واہگ و لوٹء پدا، " سر ادون
 لوتنز"ء ڈزاین و جوڑ کتگ. ہمے یاتمان، اولسرا چہ
 دارء جوڑ کنگ بیت و جوڑ کنوکانی گمان ہمیش ات

کہ اے یک ہڈاڑکی یادگاری میڑی یے بیت انت؛
 بلے وھدے کہ مردمانی آیک و مچی و بے حسابء
 پُلانی ایر کنگ اش دیست گڑا فیصلہ بیت کہ اے یک
 دائمی یادگارے ببیت۔ اے دابا، " سنوتاپ" چہ سنگء
 تراشگ و اوشتارینگ و آئیء سرا ایوکا اے
 لبزکوچگ و درچنگ بیت :

The Glorious Dead

"سنوتاپ"، چہ یونانی دو گال " ہالیک ، گور"ء
 زیرگ بیتگ بزاں ہالیکیں گور۔

مروچی (یازدہ نومبر ۲۰۲۱) ساعت یازدہء، من ٹی
 وی چار ات و دیست کہ بریتانیاءِ مزین شہراں چو
 کہ: لندن، گلاسگو، بلفاست ....ء مردم و سیاستدان
 ہوریگء ہماہانی یادء پہ احترام اوشتاتگ انت کہ
 زند اش پہ یک مقصدء ندر بیتگ۔ ہمے سیاسی
 سروک و مردمانی تھا، دگہ دگہ فکر و رہندء منوک
 ہوار اتنت۔ گوں اسکاتلندء سر وزیرء - کہ اسکاتلندء
 آزاتی و جدائیء جھدء کنگء انت - دگہ سیاسی
 سروک ہم اوشتاتگ اتنت۔

دو روچء رند - سیزدہ نومبر - ، بلوچ شہیدانی یاد و
 احترامء دارگء روچ انت۔ باریں مئے مانمیاتکیں

سیاسی سروک، گل و هور بند، پہ بلوچ و بلوچستان
 شہیدانی یادِ دارگ و احترام، دو منٹہ یکجاہ و
 هوریگ، بے توار اوشت انت! دریگتے ہنچوش
 ببیت انت و آہانی مازگ، بلوچستان نمیرانی
 زہگانی " سنوتاپ" دلبنده نبشته ببیت:

بلوچستان پھریگ و نمیران.

(11/11/2021)

بلوچستانِ راجی روچ

آزاتیں ملک و راجہ مردم ہر سال وتی راجی روچ ،
 آزاتیءِ روچ و دگہ ہنچیں روچاں جشن گر انت و
 شادہ کننت و اے دابا وتی راجی پجّارءِ پہ جہانءِ شون
 دینت و درانگاز کننت ۔

بلوچستان و بلوچ راجہ وت مستری و آجویی پہ زور
 پچ گرگ بیتگ ۔ زوراکیں واکدار پہ بلوچہ راجی
 حیثیتِ بیگواہیءِ وڑ وڑا کار کنگءِ انت ۔
 چہ وتی تاریخہ زانتکار بیگ ، دود و ربیدگہ زندگی
 دارگ و دیمروی دیگ ، وتی راجی حیثیتِ برجہ
 دارگ انت ۔ بلوچ راجی حیثیتِ برجہ دارگ و پہ
 جہانءِ راجاں پجّار کنگہ یک وسیلہ "راجی
 روچ" جشن گرگ انت۔
 ہمیشا منی ہیالہ پہ مئے وڑیں ایردستیں راجاں سک
 ضروری انت کہ پہ وت یک روچے ، "راجی روچ"ءِ
 نامہ گچین و ہر سال آ روچہ جشن بہ گر انت۔

چہ گوستگیں دو سالان من گوں بازیں بلوچ زانتکار ،
سیاسی سروک ، قلمکار و شاعران گپ کتگ ۔
درستاں مَن اتگ کہ راجی روچے ببیت بلے آ روچ
کجام ببیت ، انگت یک دلجمیں پسوے منء نہ رستگ
۔ لہتے گشنت کہ اے روچ یازده اگست ببیت کہ اے
روچء بزاں یازده اگست 1947ء چہ انگریزانی
دراجیں ایردستیء رند ، بلوچستانء آزاتیء منگء
جار شنگ بیتگ ۔ دگہ لہتے گشنت کہ 27 دسمبر ببیت
۔ اے روچء سال 1932ء ماں بلوچء نوکیں سیاسی
تاریخء اولی برء ، "انجمن اتحاد بلوچان"ء کوششء
یک مزنیں دیوانے " بلوچستان و آل انڈیا بلوچ
کانفرنس"ء نامء ماں جیکب آباد (خانگھڑ)ء برجم
بیت ۔ ماں اے دیوانء بازیں قرارداد پاس بیت انت ۔
لہتے اہمیں قرارداد ایش انت :

- بلوچ متحد کنگ ببنت تا کہ بلوچستانء درستیں
دمگ و سرزمین یکجاہ ببیت ۔
- ماں بلوچستانء بن رھبندیں قانونی حکومت
برجاہ کنگ ببیت ۔
- ماں بلوچستانء کالج و اعلیٰ تعلیمء وانگجاہ
جوڑ کنگ و بنگیج ببیت ۔
- بلوچستانء کارجاہ و صنعت جوڑ کنگ و
دیمروی دیگ ببیت ۔

- دیوانہ مغربی بلوچستانء سرا ، ایرانی ارش و
قبضہ کنگ محکوم کت و چہ بلوچستانء
ایرانء فوجء در بیگء لوٹ کت۔ *

ابید چہ اے روچاں ، اگاں بلوچ زانتکار و پٹ و
پولکارانی ہیالء دگہ ہنچیں روچ ہست کہ بلوچستانء
راجی روچ بیت کننت ، مہربانی بکننت وتی پیش
کتگیں روچ و آئیء بابتء وتی خاصیں دلیلاں نبشتہ
بکننت تا کہ گوں ہمشوریء یک روچے پہ
بلوچستانء راجی روچء منگ ببیت و سرجمیں بلوچ
ہر جا کہ ہست انت ا روچء وتی راج و ملکء
"راجی روچ"ء حیثیتء جشن بہ گر انت و پہ وتی
بلوچ بیگء پھر بہ بند انت ۔

* پہ گیشترین زانتکاریء بچار ات :

Taj Mohammad Breseeg , Baloch
Nationalism its origin and development, p
215

اکتوبر 2008

تپتان دوت کنت!

(کریمہ بلوچؑ شہیدیؑ حالؑ اشکنگؑ وهدا)

بلوچ و بلوچستانؑ دُتگ، کریمہ بلوچؑ جگر سِنِیدیں
 شہید بیگؑ، چہ تپتانؑ چَمّاں ہون چکاریں دوت
 مانشانگؑ انت. تپتان تا ہما وهدا دوت کنت، تا کہ بلوچ
 راج وتی آجوتیؑ شادھیؑ مرسیت. آ وهدا گڑا تپتانؑ
 دوت، شادھیؑ آسانی بِنِت.

---

22 April 2021

چو ہما یہودیؑ وڑا کہ "ہیتلر"ؑ "گیس چیمبر"ؑ
 دیوالؑ نبشت ئی؛ بلوچستانؑ زہگانی دست بُرز انت،
 حساب و دادؑ روچؑ نہ ایوکا گوں آہاں انصاف بیت
 بلکیں آئیؑ جند چہ آہاں پھلی لوٹیت کہ آئیؑ دَجّال و
 زوراکیں بادشاہ، مروچی بے لگامؑ تردگ و بلوچ
 گلزمینؑ سرا، ہراں ریٹی کنگؑ انت.

